Red.ctiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.
Scrisori nefrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrimitu!
Birourile de anunciurī:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescu în Viena Rudolfŭ Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ; o seriă garmondu pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărī mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banī.

# GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ)

„Gazeta" ese în fiecare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunī 6 fl., Pe trei lunī 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francī, pe șése lunī 20 francī, pe trei lunī 10 francī.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorī.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunī 5 fl., pe trei lunī 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése lunī 6 fl., pe trei lunī 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banī.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 193.—Anulŭ LII. Brașovŭ, Duminecă 27 Augustŭ (8 Septemvre) 1889.

Brașovŭ, 26 Augustŭ v.

„Mare a fostŭ și este chiămarea Associațiunei transilvane, menită a redica prin unirea puterilorŭ nóstre cultura poporului românŭ și mai multŭ ca orī-și când trebue sĕ fiă, în împrejurările grele și amenințătóre de aḑī, dorința nóstră a tuturorŭ ca Associațiunea transilvană sĕ-șī împlinéscă cu succesŭ chiămarea ei".

Cu aceste cuvinte amŭ întrodusŭ în numĕrulŭ de Dumineca trecută raportulŭ asupra adunării generale a Associațiunei, ținută în ḑilele trecute în Făgărașŭ, și nu putemŭ decâtŭ sĕ le repețimŭ aḑī și întotdeuna, ca fiecare din noi sĕ aibă înaintea ochilorŭ marea țîntă, cătră care cu toții nisuimŭ și pe care cu toții trebue sĕ o ajungemŭ.

In adunarea amintită Associațiunea nóstră a luatŭ între altele o hotărîre de cea mai mare însemnătate, care după a nóstră convingere va contribuì multŭ de a da unŭ nou și puternicŭ avĕntŭ conlucrării comune pentru ajungerea scopului comunŭ.

S'a luatŭ adecă, precum scim, hotărîrea ca sĕ se destineze deocamdată suma de o miiă florinī din veniturile Associațiunii, cu scopŭ ca sĕ fiă întrebuințată pentru publicarea de scrierī bune, instructive și folositóre poporale, carī sĕ se rĕspandéscă în poporŭ.

S'a proclamatŭ și s'a adoptatŭ cu acéstă ocasiune principiulŭ, că Associațiunea nóstră trebue sĕ desfășure în viitorŭ o activitate mai mare, care sĕ dea róde mai grabnice și nemijlocite în folosulŭ țĕranului românŭ și a clasei nóstre muncitóre în genere.

S'a făcutŭ dér unŭ pasŭ prin care se creéză o legătură mai strînsă a Associațiunei cu poporulŭ, pentru a cărĕia cultivare și înaintare a fostŭ înființată, și de aceea salutămŭ cu bucuriă și cu însuflețire hotărîrea adunărei generale din Făgărașŭ.

Urmările ei bune și folositóre nicī că se potŭ aḑī prevedé în totă însemnătatea lorŭ. Interesulŭ celŭ viu ce se va deștepta în poporŭ pentru Asociațiune și pentru înaintarea ei, va merge mână în mână cu puterea de atragere ce-o va avé ea asupra clasei cărturarilorŭ noștrī marī și micī prin îndemnulŭ ce li-lŭ va da de-a desfășura o activitate din ce în ce mai mare pe terĕmulŭ literaturei nóstre multŭ negligeate. De altă parte se va nutrì totŭ mai tare în sînulŭ junimei nóstre imboldulŭ de-a lucra și de a stăruì pentru deșteptarea, buna-povĕțuire și înaintarea poporului, dela a cărŭia cultură și bunăstare atĕrnă și viitorulŭ ei.

Rĕmâne ca cu altă ocasiune sĕ arătămŭ, cum amŭ crede noi, că ar fi a se folosì mai cu succesŭ suma votată de adunarea generală pentru scopulŭ arătatŭ. Aḑī constatămŭ numai, că s'a făcutŭ unŭ începutŭ multŭ îmbucurătorŭ și promițĕtorŭ.

Dér, bine sĕ luămŭ aminte, este numai unŭ începutŭ, este față cu trebuințele și nĕcazurile nóstre uriașe numai o picătură de balsamŭ rĕcoritorŭ pe limba uscată de sete după cultură a bietului Românŭ.

Adunarea Associațiunei însĕ a datŭ semnalulŭ și ne arată ce și cum trebue sĕ lucrămŭ pentru ca sĕ dămŭ unŭ avĕntŭ puternicŭ desvoltării culturale a poporului nostru.

Este acum la rĕndulŭ nostru ca sĕ dovedimŭ, că amŭ înțelesŭ vocea timpului și că suntemŭ pĕtrunșī de îngrijirea pentru viitorul nĕmului nostru și sĕ ne grupămŭ cu toții împrejurulŭ acestei reuniunī de cultură române.

Associațiunea este a nóstră și ceea ce ea face pentru poporulŭ nostru, numai prin noi și prin ajutorulŭ nostru póte face.

Sĕ nu uitămŭ că prea puținŭ amŭ făcutŭ până acuma pentru ea și sĕ luămŭ esemplu dela ceea ce facŭ alții pentru reuniunile lorŭ.

Sĕ nu uitămŭ că nu o miiă florinī, dér ḑecī și sute de mii de florinī nu suntŭ de ajunsŭ spre a acoperì fie măcarŭ și numai trebuințele mai grabnice ale poporului nostru în ceea ce privesce deșteptarea și luminarea lui prin mijloculŭ cărții românescī.

Ĕtă ér unŭ prilegiu, ce ni se dă spre a dovedi, că iubimŭ în adevĕrŭ poporulŭ nostru și că suntemŭ gata a aduce jertfe pentru elŭ, precum elŭ aduce necurmatŭ jertfe pentru noi toțī.

## Revista politică.

**Din năuntru.** Trecură și tămbălăurile kulturegyletescī din anulŭ acesta. Celŭ ardelĕnŭ s'a făcutŭ în Gherla, unde Rabinulŭ s'a rugatŭ lui Jehova pentru sufletele kulturegyletiștilorŭ. Pentru ca sĕ pótă mânca și bea bine, trebuia vorbă multă, și au și făcutŭ destulă „patrioții" noștri. Au hotărîtŭ adecă sĕ înfiinţeze unŭ fondŭ de colonisare, ca sĕ ajute statului în acéstă lucrare, și pe moșia lui Gothard Kun (pe „patrioticesce" Kocsard) sĕ coloniseze Sĕcui. Au mai hotărîtŭ sĕ adreseze municipiilorŭ din Ardélŭ o rugare, ca sĕ se impună unŭ adausŭ de dare pentru Kulturegylet. Și în fine au alesŭ pe antidinasticulŭ Kossuth membru de onóre. Principalulŭ lucru însĕ a fostŭ mâncarea și bĕutura, singurele isprăvī, cu care s'au alesŭ.

Ce privesce colonisarea Sĕcuilorŭ, resultatulŭ se póte sci de acum: nu se va alege prafŭ și țĕrînă de ea. Sĕcuii orī îșī vorŭ lăsa ósele p'acolo, orī se vorŭ întórce îndĕrătŭ rupțī și sĕracī, cum au pățit'o Ciangăii din Bucovina prin Țéra ungurésca și acum Sĕcuii, carī s'au dusŭ la muncă pe Câmpiă.

Relativŭ la impunerea unui aruncŭ de dare pentru Kulturegyletŭ, asta-i nerușinare kulturegyletistă. De unde îșī iau ei dreptulŭ de a cere despoiarea poporațiunei contribuabile? Credŭ ei, că se găsescŭ în mijloculŭ Asiei, ca sĕ jupóiă lumea? Guvernulŭ, care a datŭ mâna cu aceștī nesățioșī, sĕ nu uite, că nedreptatea se rĕsplătesce amarŭ, încă cu atâtŭ mai amarŭ, cu câtŭ aceste nelegiuirī se comitŭ sub firma liberalismului și a constituționalismului.

Datoria conducĕtorilorŭ și fruntașilorŭ românī de prin comitate e, sĕ caute a se opune cu tótă puterea acestui soiu de despoiare a poporațiunei române, căcī asupra ei se îndréptă în prima liniă atentatele kulturegyletiste.

Și fiindcă vorbimŭ de atentatele, ce s'au plănuitŭ în Gherla, credemŭ a atrage atențiunea primarului de acolo, care e Armĕnŭ, — precum se pare emigratŭ din Moldova — ca numele de *Plăcintaru*, ce-l pórtă, fiindŭ nume românesc, — care trebue păstratŭ cu sfințeniă și neprihănitŭ prin uneltirī kulturegyletiste — sĕ și-lŭ schimbe în nume ungurescŭ, nu-lŭ va costa decâtŭ 50 cr.

In timpulŭ când astfelŭ se uneltesce în Ardélŭ pentru maghiarisare, în părțile de susŭ ale Țĕrei ungurescī se uneltesce de Kulturegyletulŭ de acolo în contra Slovacilorŭ. Și acolo a fostŭ tămbălău, în Also-Kubin, unde s'a hotărîtŭ sĕ se maghiariseze numele de localitățī, și pentru maghiarisarea copiilorŭ, afară de asilurī orī grădinī de copii, sĕ se țină cursurī séra cu adulții, și altele, lucrurī de care pretutindenea nu s'a alesŭ prafŭ și cenușe, căcī nicī unŭ Nemaghiarŭ cinstitŭ și de omeniă nu-șī face rușinea d'a se lăpĕda de legea și nația lui; treburī de acestea facŭ numai lăpĕdăturile și veneticii.

**Din afară.** *Foile rusescī* scriu într'un tonŭ violentŭ și amenințătorŭ despre *manevrele* armatei austro-ungare *din Galiția*, și acésta are a se mulțămì nechib-

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

## Din ce trăescŭ ómenii.

Din *Tolstoy*, trad. de **Moșulŭ.**

I.

Unŭ cismarŭ trăia ca chiriașŭ alŭ unui țĕranŭ, dimpreună cu nevasta și copiii sĕi. N'avea nicī casă, nicī moșiă, se hrănea pe sine și familia sa din lucrulŭ mânilorŭ. Mâncarea era scumpă, munca ieftină.

Cismarulŭ cu nevasta, amêndoi aveau o singură blană și și acésta purtată și ruptă, din care causă s'au hotărîtŭ sĕ cumpere piei de óiă pentru o nouă blană.

Spre tómnă îșī adunară câțīva bănișorī: trei ruble (cam 3 fl.) erau în lădița soției, cincī ruble și 25 copecī aveau sĕ capete din satŭ, dela țĕranī.

Desŭ de diminéță cismarulŭ se gătesce de drumŭ, ca sĕ plece în satulŭ vecinŭ. Peste cămașă îmbracă unŭ mânecarŭ (zăbunŭ) căptușitŭ alŭ nevestei, peste acesta îșī ia caftanulŭ de pănură, îșī pune cele trei ruble în buzunarŭ, îșī face unŭ bĕțŭ de drumŭ și după dejunŭ haide la drumŭ.

Cincī ruble capĕtŭ dela țĕranī, îșī ḑicea elŭ, mai adaugŭ aste trei, și cumpĕrŭ piei de óiă...

Ajungĕndŭ în satŭ, se duce la unulŭ din mușterii, dér nu l'a găsitŭ acasă. Femeia însĕ i-a promisŭ, că în decursulŭ sĕptĕmânei îi va trimite pe bărbatu-sĕu cu banī. De astădată nu i-a datŭ nimicŭ. S'a dusŭ la alŭ doilea mușteriu. Acesta se jura în tóte felurile, că acum n'are nicī unŭ banŭ. Abia i-a plătitŭ pentru o reparațiă 20 copecī.

Cismarulŭ s'a încercatŭ sĕ cumpere pieile pe datoriă, dér argăsitorulŭ n'a voitŭ sĕ-i crediteze nimicŭ. „Dă-mī banī, rĕspunse argăsitorulŭ, și-apoi alege, care-țī place. Scimŭ noi prea bine, cum se scotŭ datoriile".

Astfelŭ cismarulŭ n'a isprăvitŭ nimicŭ. A încassatŭ numai 20 copecī și dela unŭ țĕranŭ a căpĕtatŭ nisce cisme de pâslă vechī ca sĕ le pună talpă. Era fórte nĕcăjitŭ bietulŭ omŭ. De cele douĕḑecī de copecī bĕu rachiu și fără a fi cumpĕratŭ pieile plécă către casă.

Acum 'mi-e caldŭ și fără blană, îșī ḑicea elŭ mergĕndŭ singurŭ. Am bĕutŭ unŭ păhărelŭ, mĕ furnică prin totŭ trupulŭ. Trebuință de blană nu am, mergŭ pe drumŭ și fără blană mulțămitŭ. Așa voinicŭ suntŭ eu! Potŭ trăi și fără blană,... în viéța mea nu voiu avea trebuință de ea. Nevasta mea de bună sémă se va năcăji. E și lucru fórte supĕrăciosŭ: tu sĕ asudī pentru altulŭ și elŭ sĕ te pórte de nasŭ. Bagă numai de sémă: décă nu'mī mai aducī ce-i alŭ meu, îțī iau căciula, pe Dumnedeulŭ meu, ți-o iau. Ce însémnă asta?! 'Mi dă douĕḑecī de copecī! Ce sĕ începī cu douĕḑecī de copecī? De bună sémă, le beai. 'Țī spune că are lipsă. Și-apoi tu, tu n'ai lipsă? Elŭ are casă, vite, are tóte, ér eu suntŭ însușī totŭ la casă. Elŭ are pânea lui, eu trebue sĕ mi o câștigŭ cu amarŭ. De le-așŭ scóte din pămĕntŭ, dér trei ruble îmī trebuescŭ pe sĕptĕmână pentru pâne. Décă sosescŭ astădī acasă, pânea va fi pe sfĕrșite, trebue éră sĕ scotocescŭ. Dă-mī ce-i alŭ meu!

Bombăindŭ astfelŭ, ajunse lângă bisericuță. Inaintea lui sclipea ceva. Ḑiua se îngâna cu nóptea. Cismarulŭ îșī ațîntì privirea spre loculŭ acela, dér nu putŭ deosebi nimicŭ. O pétră, îșī dicea elŭ, nu este, vită încă nu póte fi. Unŭ capŭ se pare a fi asemenea unui capŭ de omŭ... dér pentr'unŭ omŭ este prea albŭ. Apropiându-se mai tare, ce vede? o minune! Unŭ omŭ golŭ, viu orī mortŭ, stă rădimatŭ de bisericuță și nu se mișcă.

Cismarulŭ se spăriă. L'a omorîtŭ și l'a jăfuitŭ cineva, îșī gândesce elŭ, ér trupulŭ i-l'au lăsatŭ aicī. Décă mĕ amestecŭ sĕ vĕdŭ ce este, cine scie de ce bucluсŭ voiu da.

Astfelŭ plecă mai departe. Pierduse din vedere pe celŭ dela biserică. După ce trecŭ de biserică, se uită încă odată îndĕrĕtŭ... deodată vede érășī pe strĕinŭ, care acum i-se părea că se mișcă, ca și când ar fi băgatŭ ceva de sémă. Și mai tare l'au cuprinsŭ fiorii pe cismarŭ. Sĕ se apropiă de elŭ? sĕ mérgă mai departe? Numai de nu mi-s'ar întâmpla vre-unŭ rĕu, décă îi voiu sărì într'ajutorŭ! Cine scie, ce omŭ póte sĕ fiă! De bună sémă nu șéde aicī, ca sĕ facă vr'unŭ bine. Décă mĕ apropiu de elŭ, îndată póte sărì la mine sĕ mĕ sugrume. Chiar décă nu mĕ va omorî, voiu avea de furcă cu elŭ. Ș'apoi ce sĕ începŭ cu unŭ omŭ golŭ! Nu potŭ sĕ mĕ desbracŭ pe mine, ca sĕ-i dau lui hainele. De m'ar scăpa Dŭmnedeu cu bine de elŭ.

zuinţii foilorŭ ungurescĭ, care au ameninţatŭ pe Rusia, ḑicêndŭ, că manevrele din Galiţia însemnéză o probă generală a viitorului rĕsboiu cu Rusia. „Peterburgskija Vjedomosti“ accentuéḑă chiar acéstă ameninţare a păcii, ḑicêndŭ, că Rusia va ţiné minte acestŭ casŭ precedentŭ. De asemenea foile rusescĭ consideră ca o demonstraţiă faptulŭ, că au fostŭ învitaţĭ la manevre numai ataşatulŭ militarŭ germanŭ şi celŭ italianŭ. Dér şi mai demonstrativŭ se va considera lucrulŭ, când se va adeverí, că la manevre au asistatŭ şi oficerĭ bulgarĭ sub conducerea unui colonelŭ, după ce sciutŭ e, că Ruşii facŭ mereu imputărĭ celorŭ din Viena, că ei punŭ la cale pe Bulgarĭ, ca sĕ se pună în oposiţiă cu Rusia.

*Francia* şi *Germania* înarméză mereu şi'şĭ sporescŭ armatele. Prin noua lege militară francesă, se face cu putinţă a ridica armate în massă, ne mai fiindŭ adĭ scutitŭ de armată nicĭ măcarŭ fratele orfanilorŭ. Cu alte cuvinte reforma armatei plănuită de Boulanger s'a pusŭ în esecutare. In vederea acestorŭ inarmărĭ, Germania se vede silită a'şĭ sporí armata cu două corpurĭ de armată — unulŭ pentru graniţa de către Rusia — şi a cere pentru continuarea înarmărilorŭ sale milióne. Vorba e, că până când se vorŭ totŭ cere jertfe dela popóre, căcĭ fără sfêrşitŭ nu potŭ fi?

Neliniştitóre suntŭ scirile ce vinŭ din *Serbia* şi *Bulgaria*. Aceste două micĭ state se înarméză şi concentréză oştirĭ, de credĭ, că se află în ajunulŭ unui rĕsboiu. Agenţia Bulgară din Bucurescĭ a primitŭ ordinŭ telegraficŭ, ca sĕ facă sĕ se întórcă în Bulgaria toţĭ supuşii bulgarĭ, spre a fi înrĕnduiţĭ sub steagurĭ. Ceea ce e mai îngrijitorŭ, este faptulŭ, că Sêrbii îşĭ concentréză trupele la graniţa de către Serbia. Se vede tréba, că intrigile rusescĭ şi póte şi altele, au isbutitŭ a sădi neîncredere între cei doi vecinĭ.

## SCIRILE ḐILEI.

**O demonstraţiă antidinastică.** Pentru că la unŭ concertŭ, datŭ la băile Palics în 18 Augustŭ, musica ţigănéscă a cântatŭ imnulŭ împĕrătescŭ „Dómne ţine“, direcţiunea unguréscă a băilorŭ a pedepsitŭ pe ţiganĭ cu 80 fl. Asta o spune „Pesti Naplo“ Nr. 242 dela 3 Septemvre. Ce ḑicŭ cei din Viena despre acest actŭ de unguréscă „lealitate“ dinastică?

***

**Transferatŭ.** Căpitanulŭ cl. 2 Pavelŭ *Costanŭ* din regimentulŭ 2 de infanteriă din locŭ e transferatŭ la semibrigada 8 de honvedĭ.

***

**Stabilimente industriale.** Precum spune „P. Lloyd“, însemnaţĭ industriaşĭ din Berlinŭ au însărcinatŭ pe unŭ d-nŭ Dr. Horvath, sĕ caute în Ţéra unguréscă, respective în Ardélŭ terenurĭ potrivite pentru întocmirĭ industriale, între altele şi isvóre minerale, şi sĕ facă paşii de lipsă pentru înfiinţarea de stabilimente industriale.

***

**O nouă numerare a poporaţiunii.** Se vorbesce cu siguranţă, că ministrulŭ unguresců de comerţŭ Baross va înfăţişa dietei unŭ proiectŭ de lege privitorŭ la facerea censului séu a numerării poporaţiunei, şi va cere unŭ creditŭ pentru acéstă lucrare. Numerarea va începe la 1 Ianuarie 1891.

***

**Jude dela tabla reg. din Pesta suspendatŭ.** Şése denunţărĭ despre înşelătorii sĕvêrşite de judele Edmund K-a s'au făcutŭ până acum la tabla r. din Pesta. Cea dintâiu denunţare s'a făcutŭ încă în Decemvre a. tr. Cercetarea în contra judelui, care e suspendatŭ, urméză.

***

**Oficerŭ de honvedĭ defraudatorŭ.** Sublocotenentulŭ de honvedĭ Vilhelm *Vavra* din Pesta a fostŭ arestatŭ în Tapio-Szüly, unde se afla cu batalionulŭ, în care servesce, la eserciţiu de arme, şi escortatŭ la Pesta. Causa arestării e, că Vavra a defraudatŭ 700 fl. banĭ erarialĭ.

***

**Mizeria în Ţéra unguréscă.** „P. Lloyd“ spune, că încă de pe acum se simte, din causa secerişului slabŭ, mizeria în unele ţinuturĭ ale Ţĕrei ungurescĭ, precum arată raportele oficiale sosite în ministerulŭ de interne şi de agricultură. Mai multŭ se simte mizeria în comitatele Zemplin, Abauj şi Trencin, precum şi în singuratice ţinuturĭ ale Ardélului. Se iau mĕsurĭ ca, din causa lipsei de nutreţŭ, transportulŭ de paie pe liniile ferate ale statului sĕ se facă în regiă, şi totodată se va adresa o provocare reuniunilorŭ agricole, sĕ anunţe, împreună cu preţulŭ, pe acei agricultorĭ, carĭ au paie şi altŭ nutreţŭ de prisosŭ, spre a se puté ajuta celorŭ lipsiţĭ.

***

**Otrăvire prin pâne.** O familiă din Pesta constătătóre din mamă şi două fete era sĕ fiă jertfa unei înveninărĭ prin pâne. Femeia, numită Bocsko, cumpĕră séra unŭ funtŭ de pâne şi după ce o mâncară, ea şi fetele, li-se făcŭ aşa de rĕu, încâtŭ trebuĭ sĕ le vină în ajutorŭ societatea voluntară de scăpare. Pânea s'a supusŭ unei cercetărĭ chemice.

***

**Zăpadă.** Pe munţii mai înalţĭ din lanţulŭ Carpaţilorŭ făgărăşenĭ se vede zăpadă, care ajunge până în brădetŭ.

***

**Unŭ triorŭ nou** multŭ mai practicŭ, decâtŭ cele puse până acum în folosinţă a inventatŭ d-lŭ subdirectorŭ alŭ scólei de agricultură dela Herestrĕu în Bucurescĭ. Triorul acesta se distinge nu numai prin preţul lui multŭ mai micŭ, decâtŭ celŭ al orĭ-cărui altulŭ din triori cunoscuţĭ, ci mai multŭ încă prin aceea, că separă desĕvêrşitŭ grâulŭ de orĭ ce alte materii străine, chiar şi de bóbele de săcară. — Cum aflămŭ, acestŭ triorŭ va fi trimisŭ la esposiţiunile agricole ce se facŭ în tómna acésta în diverse ţĕrĭ.

***

**Dela esposiţia din Parisŭ.** Numĕrulŭ din urmă alŭ revistei beletristice „l'Illustration“ conţine desemnurĭ represetândŭ pavilionulŭ românŭ dela esposiţiunea din Parisŭ, femeile dela restaurantulŭ Iordache, lăutarii şi alte tipurĭ, spune „România“.

***

**Mĕsurĭ contra colerei.** In vederea colerei, ce bântue în două localităţĭ din Mesopotania, şi a pestei, ce bântue în Yemen, consiliulŭ seperiorŭ sanitarŭ din Bucurescĭ a propusŭ a se respinge din porturile române vasele, ce vinŭ din acele părţĭ şi nu ar fi făcutŭ carantină într'unŭ portŭ otomanŭ cu lazaretŭ.

## Din raportulŭ generalŭ alŭ comitetului Associaţiunei.

**Averea Associaţiunei.**

Starea averei Associaţiunei pe anulŭ 1888 se recapituléză astfelŭ:

Fondulŭ Associaţiunei 110352 fl. 60 cr.; Fundaţiunea Marinoviciu 2620 fl.; Fundaţiunea Dobâca 1217 fl. 80 cr.; Fundaţiunea Rîurénŭ 1299 fl. 81 cr.; Fundaţiunea Başiota 622 fl. 82 cr.; Fundaţiunea Galliană 1587 fl. 13 cr.; Fundaţiunea Tofăléna 1911 fl. 79 cr.; Fundaţiunea anonimă (Braşovŭ) 458 fl. 98 cr.; Fundaţiunea Timoteiu Cipariu 666 fl. 25 cr.; Fundaţiunea G. B. V. 3482 fl. 42 cr.; Fundaţiunea Pop-Maiorŭ 1443 fl. 33 cr.; Fundaţiunea Contiuană 733 fl. 59 cr.; Fundaţiunea Ţiţie 499 fl. 77 cr.; Fundaţiunea Societăţii iuriştilorŭ din Sibiiu 437 fl. 61 cr.

Este de observatŭ, că capitalulŭ învestitŭ în şcóla de fete din Sibiiu este cuprinsŭ în suma de mai susŭ arĕtată la fondulŭ Associaţiunei.

*Consemnarea* membrilorŭ Associaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului românŭ, carĭ au rĕposatŭ dela adunarea generală din Abrudŭ, ţinută în 5 şi 6 Augustŭ 1888 până în 27 Augustŭ 1889.

Paulŭ Dunca din Sibiiu, membru fundatorŭ; Ioanŭ Fechete Negruţiu din Blaşŭ, membru pe viéţă; Vasilie Roşiescu din Cluşiu, membru pe viéţă; Bucurŭ Cioranŭ din Rĕşinarĭ, membru fundatorŭ; Ioanŭ Gallŭ din Abrudŭ, membru ordinarŭ; Ioanŭ Popasu din Caransebeşŭ, membru fundatorŭ; Nicolau Popŭ din Feneşiulŭ-săsescŭ, membru fundatorŭ; Ilarionŭ Duvlea din Făgăraşŭ, membru ordinarŭ; Radu Bălaşŭ din Sibiiu, membru ordinarŭ; Dumitru Moldovanŭ din Sibiiu, membru fundatorŭ; B. G. Popoviciu cavalerŭ din Viena, membru fundatorŭ; Ioanŭ Antonelli din Blaşŭ, membru ordinarŭ; Stefanŭ Manfi din Blaşiu, membru ordinarŭ.

## Corespondenţa „Gaz. Trans“.

**Din Nordulŭ Transilvaniei,** la 22 Augustŭ 1889.

M'am simţitŭ fericitŭ a puté visita şi eu odată Năsĕudulŭ, metropola culturală a Românilorŭ din Nordulŭ Transilvaniei. Incă de pe la Salva zăresce călĕtorulŭ grandiósa clădire a gimnasiului românescŭ şi cele două turnurĭ ale bisericei pompóse, care ar puté servi cu demnitate şi ca catedrală unui episcopŭ. Aceste două aşeḑăminte de cultură compunŭ mărirea şi gloria foştilorŭ grăniţerĭ.

Ca unulŭ, care trăiescŭ între alte némurĭ, m'am pĕtrunsŭ de bucuriă revĕḑêndŭ acestŭ opidŭ, ce'mĭ deşteptă dulcĭ amintirĭ din tinereţe. Sub impresiunea acésta 'mĭ încercŭ péna, spre a descrie cele vĕḑute şi auḑite.

Infăţişarea esterióră a Năsĕudului s'a schimbatŭ în multe privinţe de 33 anĭ încóce, de când am studiatŭ eu acolo. — In loculŭ fostei bisericĭ din piaţă, este ridicatŭ unŭ micŭ monumentŭ, ce constă dintr'unŭ grilagiu de ferŭ, în mijloculŭ căruia e o rĕstignire. Piaţa astfelŭ s'a măritŭ şi biserica cea nouă se înalţă măestosŭ în frontulŭ ei. Prin strade e condusă apa din pĕrĕulŭ „Valea caselorŭ,“ ce curge prin canale pardosite. In mijlocŭ e fântână cu pumpă. Din ruinile fostului institutŭ militarŭ, arsŭ de insurgenţĭ în 1848, abia se mai zărescŭ urme. Disparŭ cu încetulŭ mistuite de dintele timpului.

Primulŭ lucru, ce'mĭ propusemŭ în călĕtoria mea la Năsĕudŭ, era sĕ vizitezŭ biserica, apoi gimnasiulŭ. Am mersŭ déră în biserica la înseratŭ, unde D-lŭ preotŭ Ioanŭ Nĕscuţiŭ cu învĕţătorulŭ şi fétulŭ sĕvêrşia serviciulŭ divinŭ cântândŭ armoniosŭ. Interiorulŭ, ca şi esteriorulŭ bisericei, preste totŭ este maestosŭ; — iconostasulŭ şi amvonulŭ prea frumóse. Mi s'a spusŭ, că acestŭ paladiu religiosŭ a costatŭ vr'o 7000 fl.

La eşirea din biserică avui fericirea a conveni cu Venerabilulŭ D-nŭ vicariu episcopescŭ Gregoriu Moisilŭ, unŭ părinte atleticŭ septuagenarŭ şi înălbitŭ de ḑile, — faţă cu care mĭ-am esprimatŭ admirarea pentru frumseţea bisericei.

---

Elŭ îşĭ iuţi paşii: Acuşĭ însĕ ilŭ mustră consciinţa şi stete locului.

Ce facĭ Simióne? se întrebă singurŭ. Omulŭ acesta piere, fără nicĭ unŭ ajutorŭ.. ţie îţĭ e frică şi trecĭ pe lângă elŭ. Nu cumva te-ai îmbogăţitŭ deodata şi ţi-e frică, că-ţĭ va răpi cineva bogăţiile? Ei, Simióne, asta nu-i faptă bună.

II.

Simionŭ se duse la omŭ. Apropiându-se de elŭ, ilŭ privi cu luare aminte. Inaintea lui stetea unŭ bărbatŭ tînĕrŭ sănĕtosŭ, nicĭ urmă pe trupulŭ lui, că dóră i-ar fi făcutŭ cineva vre-unŭ rĕu... se părea numai îngheţatŭ, sfiiciosŭ, sta totŭ rădimatŭ, nu se uita la Simionŭ, ca şi când ar fi atâtŭ de slăbitŭ, încâtŭ nu şĭ-ar putea deschide ochii. Simionŭ se apropiă de elŭ bine. Tînĕrulŭ, deodată îşĭ vine în fire, deschide ochii şi se uită în faţa lui Simionŭ. Din clipa asta îi plăcŭ lui Simionŭ de elŭ, aruncă cismele de pâslă la pămêntŭ, îşĭ desface cingĕtórea, o pune pe ele şi se desbrăcă de caftanŭ.

Nu e timpŭ de a face multă vorbă, îşĭ ḑice cismarulŭ. Hai! îmbracă'lŭ şi înainte!

Simionŭ apucă pe tînĕrŭ de subsuóră şi-i ajută sĕ stea în picióre. S'a ridicatŭ omulŭ. Era unŭ tînĕrŭ cu trupŭ gingaşŭ, curatŭ, la mânĭ şi picióre nevătămatŭ, cu căutătura fórte prietinósă. Simionŭ îi aruncă caftanulŭ pe umerĭ, îi ajută sĕ'şĭ tragă mânecile şi'lŭ încinge. Işĭ luă şi căciula de pe capŭ şi voia sĕ i-o pună în capŭ celui golŭ, dér simţi frigŭ la capŭ. Eu suntŭ chelŭ, îşĭ ḑice elŭ, dér tînĕrulŭ are pĕrŭ lungŭ bulbucatŭ. Şi érăşĭ îşĭ puse căciula în capŭ. Mai bine ilŭ încalţŭ cu cismele.

Iĭ ḑise sĕ şéḑă şi-i trase cismele în picióre.

După-ce l'a îmbrăcatŭ în chipulŭ acesta, ḑise Simionŭ către elu:

„Aşa e bine frăţióre. Acum trebue sĕ facĭ mişcare, ca sĕ te încălḑescĭ. Poţĭ merge?“

Tînĕrulŭ nu se mişcă din locŭ... se uită la elŭ plăcutŭ şi nu póte vorbi.

„De ce nu vorbescĭ? Căcĭ dóră nu putemŭ ierna aicĭ. Trebue sĕ mergemŭ la căldură; ia bĕţulŭ meu, şi te radimă de mine, décă te simţĭ slabŭ.“

Tinĕrulŭ plecă... păşesce uşorŭ, nu rĕmâne îndĕrĕtŭ.

„De unde eştĭ, prietine?“

„Nu suntŭ din părţile astea.“

„Pe cei d'aci îi cunoscŭ pe toţĭ. Dér cum ai ajunsŭ la biserică?“

„Asta nu ţi-o potŭ spune.“

„Nu cumva te-a jăfuitŭ cineva?“

„Nimenĭ nu mi-a făcutŭ nicĭ unŭ rĕu. Dumneḑeu m'a pedepsitŭ.“

„Se'nţelege de sine, tóte vinŭ dela Dumneḑeu. Dér unde-va totŭ trebue sĕ se tirâie omulŭ. Unde trebue sĕ mergĭ?“

„Mie îmĭ este totŭ una.“

Simionŭ se miră de elŭ. Acesta nu-i unŭ pierde véră... vorbesce aşa de dulce, cu tóte acestea e închisŭ. Dumneḑeu scie câte minunĭ mai suntŭ în lume!

„Vino la mine acasă,“ îi ḑise în sfîrşitŭ, „te vei mai reculege niţelŭ,“ şi o porni înainte pe drumŭ cu străinulŭ alăturĭ.

Se ridică unŭ vêntŭ, care străbate prin cămaşa lui Simionŭ, ameţéla lui dispare pe încetŭ şi începe a sgriburi. Se învĕlesce mai strînsŭ în mânecarulŭ nevestei sale, ḑicêndŭ: étă-ţĭ blana. Am plecatŭ pentru blană şi mĕ'ntorcŭ acasă fără caftanŭ, ba şi ce e mai multŭ, pe de-asupra mai aducŭ unŭ golanŭ acasă. Nevasta nu mĕ va lăuda pentru asta şi, gândindu-se la nevasta lui, se întristă, uitându-se însĕ la străinŭ, éră se înveseli.

III.

De cu vreme şi-a făcutŭ femeia lui Simionŭ rênduială în casă, a tăiatŭ lemne, a adusŭ apă, a săturatŭ copii, a mâncatŭ ea, şi acum îşĭ făcea socotéla când sĕ frământe pânea, astăḑĭ orĭ mâne? Mai este unŭ călcâiu bunŭ de pâne. De cumva Simionŭ a mâncatŭ în satŭ şi nu-i va fi fóme tare, atuncĭ îi va ajunge. Matriona*) sucesce călcâiulŭ de pâne şi pe-o parte şi pe alta.

N'oiu frămênta astăḑĭ ḑise, ea. De altmintrelea n'avemŭ făină decâtŭ pentru o pâne. Până Vinerĭ ne vomŭ ajunge cu ea.

Puse pânea de-oparte, se aşeḑă la masă şi începŭ a cârpi o cămaşă a bărbatului ei. Cârpindŭ astfelŭ se gândea, cum va fi cumpĕratŭ bărbatulŭ pieile.

Numai de nu l'ar înşela argăsitorulŭ. Simionŭ alŭ meu e atâtŭ de prosticelŭ. Elŭ nu va înşela pe nimenĭ, dér pe elŭ şi unŭ băiatŭ ţi-lŭ pórtă de nasŭ. Optŭ ruble nu-i lucru puţinŭ... poţĭ căpĕta o blană bună pentru ele. Erna tre-

*) Stăpâna casei.

D-lŭ Nĕscuţiu a avutŭ bunătate a ne conduce (eram eu cu soţia şi fiica mea) la gimnasiu, unŭ edificiu în forma unei cruci inmense — din depărtare s'ar părea a fi trei edificii, celŭ din mijlocŭ cu ceva mai înaltŭ, în realitate e unŭ corpŭ de 130—140 paşi în lungime, cu etagiurĭ, acoperitŭ cu tinichea, — aşeḑatŭ peste podulŭ şi respective reşedinţa vicariului în loculŭ unde au statŭ 7 case, carĭ au fostŭ dărîmate. Intru adevĕrŭ unŭ capŭ de operă, care a costatŭ, precum mi s'a comunicatŭ, preste 120.000 fl. Unŭ coridorŭ cu ferestri înspre stradă percurge tótă clădirea, are în parterŭ în partea dindĕrătŭ cătră Someşŭ subterane, de asupra cărora e sala spaţiósă de gimnastică, éră în mijloculŭ etagiului sala de şedinţă a comitetului administratorŭ alŭ fondurilorŭ grăniţărescĭ şcolare. Este aşeḑatŭ din stradă mai în lăuntru, lăsându-se locŭ deşchisŭ de preumblare, care se va planta cu arborĭ spre formarea unui parcŭ, care sĕ fiă cu timpulŭ promenada studenţilorŭ şi a publicului.

Marĭ strămutărĭ observai şi între ómenĭ. O generaţiune s'a stinsŭ în intervalulŭ de unŭ pătrarŭ de seculŭ şi mai bine, de când nu am umblatŭ pe aicĭ, căcĭ şcolarii de atuncĭ sunt astăḑĭ deja ómenĭ cărunţĭ.

Şi mai de însemnatŭ este, că mulţĭ străinĭ s'au încuibatŭ în Năsĕudŭ, cu carĭ Românii moşnenĭ nu potŭ ţiné concurenţa pe tóte terenele vieţii sociale, d. e. ale industriei, meseriei şi cu deosebire ale comerciului, pentru că abia unŭ Românŭ are boltă între o mulţiume de Jidovĭ.

Aci e terenulŭ de activitate alŭ Năsĕudenilorŭ sĕ'şĭ reformeze societatea, sĕ'şĭ creeze clasa de mijlocŭ, industriaşĭ şi meseriaşĭ, apoi neguţătorĭ, nu numai inteligenţă, care se perde în lume, unulŭ e în Macedonia, altulŭ în Bănatŭ, şi alţii mulţĭ în România, fiind-că aci în patriă după absolvare nu'şĭ capĕtă aplicaţiune şi postŭ, precum se întêmplă în genere cu Românii din acéstă monarchiă, afară de singura instituţiune a armatei.

Oficiile publice, precum perceptoratulŭ, poşta, gendarmeria şi direcţiunea financiară şi pretoriatulŭ **suntŭ ocupate aci numai şi numai de neromânĭ.** Pretorulŭ românŭ d. Nicolau Rusu e înlocuitŭ c'unŭ ungurŭ Bodo, şi se ḑice, că d. Iónŭ Ciocanŭ încă se va reîntórce dela administrarea fondurilorŭ la gimnasiu, apoi la judecătoria de cercŭ şi la carţile funduare şi amploiaţii românĭ *trebue sĕ lucre în limba maghiară.*

Aşa stau trebile pe aicĭ sub ocârmuirea „liberală“ unguréscă din ḑiua de astăḑĭ.

Era 18 Augustŭ 1889, ḑiua Imperatului, pentru care s'a făcutŭ iluminaţiă în preséră, a cântatŭ musica pompierilorŭ, şi s'a oficiatŭ serviciu divinŭ. In séra acestei ḑile a fostŭ balulŭ academicŭ în sala de gimnastică a gimnasiului, datŭ în favórea tinerimei dela studiile mai inalte.

Eu mĕ aşteptamŭ sĕ vĕdŭ unŭ publicŭ numerosŭ la balŭ; dér m'am înşelatŭ în speranţă, deórece, acéstă petrecere n'a fostŭ cercetată cum credeamŭ eu, căcĭ abia au fostŭ vre-o 80 persóne — mulţĭ domnĭ din locŭ au escelatŭ prin absenţă, cu deosebire dintre d-nii profesorĭ gimnasialĭ.

Insaşĭ viaţa socială lasă multŭ, fórte multŭ de doritŭ în Năsĕudŭ, şi mirarea mea şi mai mare mi-a fostŭ, că pitorésculŭ costumŭ naţionalŭ nu l'au purtatŭ nicĭ o fică séu nevastă de grăniţerĭ. Acesta a fostŭ representatŭ în séra acésta de o singură domnişóră dela Şireagŭ. Intrarea a fostŭ de vre-o 80 fl. Mi-se spune, că mai anii trecuţĭ, când se ţinea acestŭ balŭ în otelulŭ Rahova, se îmbulḑia publiculŭ; ér acum, când este sală corĕspunḑĕtóre, nu e publicŭ. E greu a nimerì gustulŭ mulţimei. Caracteristice semne ale timpului, căcĭ tinerimea aranjatóre şi-a făcutŭ datorinţa. Petrecerea, deşi a fostŭ puţinŭ cercetată, totuşĭ a duratŭ până spre diminéţa ḑilei următóre.

t.

## Posturĭ vacante.

**De învĕţătorĭ.** *Tractulŭ gr. or. alŭ Sibiiului:* In *Şura mare* cu léfă de 200 fl., în *Roşia săséscă* cu léfă de 170 fl., în *Mohu* cu léfă de 250 fl., şi la tóte trei locuinţă naturală în edificiulŭ şcólei şi lemne de focŭ trebuincióse. Se cere şi cunosciuţa cântărilorŭ şi ritualelorŭ bisericescĭ. Terminulŭ de concursŭ espiră în 30 Augustŭ.

*Tractulŭ gr. or. alŭ Sighişórei:* In *Feleagŭ* cu léfă de 120 fl., pentru cantoratŭ bucate, cam 15 fl. accidenţii, cu totulŭ 150 fl.; în *Zoltanŭ* cu léfă de 150 fl., în *Mucundorf* cu léfă de 150 fl., şi la tóte trei cvartirŭ şi lemne de focŭ. Terminulŭ de concursŭ espiră în 2 Septemvre.

*Tractulŭ gr. or. alŭ Câmpenilorŭ.* In *Neagra de josŭ, Ponorelŭ* şi *Sohodolŭ* cu léfă de câte 100 fl.; în *Poiana, Peleşŭ* şi *Lazescĭ* cu lefurĭ de câte 150 fl.; în *Certegea* şi *Valea verde* cu lefurĭ de câte 100 fl.; şi la tóte cvartirŭ şi lemne. Terminulŭ concursului espiră la 31 Augustŭ.

*Tractulŭ gr. or. alŭ Fizeşŭ-Sânpetrului:* In *Hida* şi *Bodia* cu léfă de câte 50 fl., 30 vicĭ marĭ cucuruzŭ şi 3 orgii de lemne, cvartirŭ şi folosirea grădinei şcólei; în *Dâncŭ* cu léfă de 30 fl., 46 vicĭ marĭ cucuruzŭ, folosirea casei, grădinei şi a locului cantoralŭ, 24 cr. dela mortŭ mare, 12 cr. dela mortŭ micŭ, a treia parte din venitulŭ dela Botezulŭ Domnului, cvartivŭ; în *Dollŭ* cu léfă de 90 fl., 140 vicĭ marĭ cucuruzŭ, 3 orgii de lemne, cvartirŭ şi folosirea grădinei şcólei; în *Stina* cu filia *Ciumĕrna* (unde înv. are a se 'ngriji de unŭ suplentŭ) cu léfă de 106 fl., 52 vicĭ marĭ cucuruzŭ, 3 orgii de lemne, cvartirŭ; în *Tămaşŭ* cu léfă de 150 fl. şi cvartirŭ; în *Unguraşŭ* cu léfă de 80 fl., 40 vicĭ marĭ cucuruzŭ, 3 orgii de lemne, folosirea grădinei şcólei şi cvartirŭ; în *Romita* cu léfă de 50 fl., 30 vicĭ marĭ cucuruzŭ, 3 orgii de lemne, folosirea a 2 pămĕnturĭ arătóre şi a grădinei şcólei, cvartirŭ; în *Cubleşulŭ-românŭ* cu léfă de 79 fl., unŭ stânjinŭ de lemne şi cvartirŭ. Terminulŭ concursului espiră la 3 Septemvre.

*Tractulŭ gr. or. alŭ Abrudului.* In *Bucium-Satŭ, Bucium-Isbita, Corna, Galaţĭ, Preasca, Soharŭ* cu lefurĭ de câte 150 fl., în *Trĕmpoele* cu léfa de 200 fl., şi la tóte cvartirŭ şi lemne. Terminulŭ concursului espiră la 31 Augustŭ.

*Tractulŭ I. alŭ Braşovului.* In *Cernatŭ* cu léfă de 250 fl.; în *Turcheşŭ* cu léfă de 250 fl., cvartirŭ şi lemne. Terminulŭ concursului espiră la 6 Septemvre.

*Tractulŭ II alŭ Braşovului.* In *Lisneu* cu léfă de 134 fl. în banĭ şi bucate, cvartirŭ şi grădină; în *Apaţa* cu léfă de 85 fl. în banĭ şi bucate lemne şi cvartirŭ; în *Başteleckŭ* cu 218 fl. în banĭ şi bucate, cvartirŭ; în *Dobolii-inferiorĭ* cu léfă de 300 fl. în banĭ şi bucate, cvartirŭ; *Nou* filială cu léfă de 65 fl. şi cvartirŭ. Terminulŭ concursului espiră la 12 Septemvre. In *Hĕrmanŭ* cu léfă de 359 fl., terminulŭ concursului espiră la 31 Augustŭ.

## Convocare.

Toţĭ onor. Membri ai „Reuniunei învĕţătorilorŭ rom. ort. din Districtulŭ alŭ X-lea Braşovŭ, alŭ archidiecesii transilvane“, precum şi alte persóne amice şcólei se invită prin acésta a lua parte la adunarea generală a acestei reuniunĭ, ce se va ţiné la 11, 12 şi 13 Septemvre a. c. v. în Braşovŭ cu următorea

**Programă:**

*Lunĭ 11 Sept. la 9 óre a. m.* Membrii reuniunei vorŭ asista în corpore la serviciulŭ divinŭ împreunatŭ cu invocarea spiritului săntŭ şi parastasŭ în memoria membrilorŭ decedaţĭ ai reuniunei în biserica Sf.-lui Nicolae din Şcheiu.

*Şedinţa a I-a Lunĭ 11 Sept. la 4 óre p. m.* 1) Deşchiderea şedinţei prin presidiu în sala de desemnŭ a şcólelorŭ centrale române. 2) Apelulŭ nominalŭ. 3) Presentarea raportelorŭ comitetului centralŭ despre activitatea în decursulŭ anului reunionalŭ 1888/89. 4) Alegerea comisiunilorŭ pentru censurarea acestorŭ raporte.

*Şedinţa a II-a Lunĭ 11 Sept. la 4 óre p. m.* 5) Prelegere practică din geometriă de *Ioanŭ Danu* şi desbaterĭ asupra acestei prelegerĭ.

*Şedinţa a III-a Lunĭ 11 Sept. la 4 óre p. m.* 6) Deliberare asupra temei, ce eventualŭ s'ar fixa de M. Consistoriu.

*Şedinţa a IV-a Marţĭ 12 Sept. la 4 óre p. m.* 7) Presentarea şi desbaterea asupra elaboratelorŭ din despărţĕmintele reuniunei nóstre despre: „Autoritatea învĕţătorului în şi afară de şcólă şi mijlócele de a o susţiné.“

*Şedinţa a V-a Mercurĭ 13 Sept. la 9 óre a. m.* 8) Continuare în desbaterea asupra temei: „Mijlócele, prin carĭ s'ar puté introduce mai cu înlesnire lucrulŭ de mână în şcólele poporale.“

*Şedinţa a VI-a Mercurĭ 13 Sept. la 3 óre p. m.* 9) Raportelorŭ comisiunilorŭ. 10) Stabilirea bugetului pe anulŭ 1889/90. 11) Propunerĭ de sine stătătóre.

Din şedinţa comitetului centralŭ alŭ reuniunei ţinută la 30 Iunie v. 1889 în Braşovŭ.

**G. C. Bellisimusŭ,** Vice-preş. **I. Dariu,** secretarŭ.

## Incunosciinţare.

La şcóla civilă de fete a „Associaţiunei transilvane pentru lit. şi cultura poporului românŭ“, se mai potŭ face *inscrierĭ numai până la 14 Septemvre n.* Totodată se aduce la cunoscinţa on. publicŭ românescŭ, că cursulŭ complementarŭ proiectatŭ, fiindŭ anunţate destule eleve, pentru a-lŭ puté începe, va funcţiona în anulŭ şcolarŭ 1889/90.

*Sibiiu,* în 6 Septemvre 1889.

*Direcţiunea şcólei.*

## TELEGRAMELE „GAZ. TRANS“.

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta.)

**Antwerpen,** 7 Septemvre. In fabrica de cartuşe (patróne) de lângă portŭ s'a întêmplatŭ aḑĭ o înfricoşată esplosiune de dinamită. Mulţĭ au fostŭ rĕniţĭ, mai alesŭ femei şi copii. Ţandărĭ au căḑutŭ josŭ în diferite puncte ale oraşului, chiar şi în bursă, care tocmai era îndesuită, pricinuindu-se prin acésta o panică grozavă. Multe ferestri au fostŭ sparte şi multorŭ coperişe li-s'au căşunatŭ stricăciunĭ.

**Antwerpen,** 7 Septemvre. Toţĭ lucrătorii şi cu lucrătórele fabricei în numĕrŭ de 126 au fostŭ omorîţĭ. Prin esplosiune se aprinse reservoriulŭ pentru petroleu rusescŭ. Alte reservorii suntŭ ameninţate a lua focŭ. S'au luatŭ repede mĕsurĭ de ajutorare. Autoritatea, poliţia şi garnisóna se înfăţişară la loculŭ incendiului. Preoţĭ

---

cută am trebuitŭ sĕ m'ajutŭ fără blană; nicăirĭ, nicĭ măcar la spălătóre la rîu n'am pututŭ eşi. Când eşia elŭ undeva, trebuia sĕ îmbrace tóte, mie nu-mĭ rĕmânea nimicŭ.... S'a dusŭ de multŭ, trebuia sĕ se fi întorsŭ deja, de nu s'ar fi lipitŭ undeva voiniculŭ meu!

Abia şi-a gânditŭ aceste Matriona şi se şi aude unŭ sgomotŭ pe trepte. Puse aculŭ bine şi eşi în tindă. Ea vede venindŭ doi: pe Simionŭ şi cu elŭ unŭ ţĕranŭ încălţatŭ cu cisme şi fără căciulă.

Matriona mirósă câtŭ de colo, că bărbatu-sĕu a bĕutŭ rachiu. Aşa s'a întêmplatŭ, îşĭ ḑise ea, cum mĭ-am gânditŭ eu. Şi cum vede că elŭ e fără caftanŭ, numai în mânecarulŭ ei, şi că n'aduce nimicŭ cu elŭ, şi cum tace şi strîmbă din buze,... era p'aci sĕ leşine. Banii i-a bĕutŭ... i-a tocatŭ, cine scie cu ce omŭ prăpăditŭ, şi l'a mai luatŭ şi pe acesta cu elŭ!

I-a lăsatŭ sĕ între pe amêndoi. Acum vede înaintea ei unŭ străinŭ tênĕrŭ, slabŭ, îmbrăcatŭ cu caftanulŭ bărbatu-sĕu, cămaşă pe elŭ nu se vede.... căciulă n'are. Elŭ stă nemişcatŭ, nicĭ măcar ochii nu şi-i ridică. Asta nu-i omŭ bunŭ, îşĭ ḑise Matriona, e aşa de fricosŭ.

Necăjită se duce la cuptorŭ.

Simionŭ îşĭ luă căciula de pe capŭ se aşeḑă pe laviţă, ca şi când nu s'ar fi întêmplatŭ nimicŭ.

Matrionă, Matriona, ḑise elŭ, dér dă-ne de cină odată“ borborăsì ea singură, dér nu se mişcă din locŭ. Acuşĭ se uita la unulŭ acuşĭ la altulŭ, şi clătina din capŭ. Simionŭ băgă de sémă, că nevasta-sa nu e în tóne bune. Dér se prefăcŭ, că nu vede nimicŭ şi, apucândŭ pe strĕinŭ de mână, îi ḑise:

„Şeḑĭ frăţióre, vomŭ cina ceva.“

Strĕinulŭ şéde pe laviţă.

„Nevastă, n'ai nimicŭ de cină?

Matriona n'a mai putuţŭ răbda.

„Cină am, dér nu pentru tine. Tu ţi-ai bĕutŭ minţile, pre cum vĕdŭ. Te-ai fostŭ dusŭ după blană, şi-mĭ vii fără caftanŭ, ba îmĭ mai aducĭ şi unŭ pierde-véră golŭ. N'am cină pentru voi, beţivilorŭ!“

„Ascultă, matrionă, nu mai flecări atâta.... întrĕbă mai ântâiu, ce felŭ de omŭ este acesta....“

„Spune mai bine tu, unde ai tocatŭ banii.“

Simionŭ bagă mâna în buzunarŭ, scóte hărtia de trei ruble şi-o pune pe mésă.

„Aicĭ îsŭ banii. Trofimov n'a plătitŭ a făgăduitŭ pe mâne.“

Matriona şi mai tare se cătrănì.

„Blană n'ai cumpăratŭ, dér cu celŭ din urmă caftanŭ ai îmbrăcatŭ unŭ golanŭ şi l'ai adusŭ în casă.“

Ea apucă apoi hârtia de trei ruble, se duce cu ea sĕ o pună bine şi ḑise:

„N'am nicĭ o cină. Nu potŭ da de mâncare tuturorŭ beţivilorŭ.“

„Ei matrionă“, nu fii cu gura prea mare... ascultă mai ântâiu, ce-ţĭ spune omulŭ.“

„Nu cumva dela unŭ smintitŭ beatŭ, am sĕ audŭ lucrurĭ cu minte? Am sciutŭ eu de ce nu voiam sĕ te iau de bărbatŭ pe tine, beţivule! Pânza, care mi-a dat'o măicuţa, ai bĕut'o, — te-ai dusŭ după blană — tóte le-ai bĕutŭ.“

Simionŭ voia sĕ desluşéscă nevestei, că n'a bĕutŭ decâtŭ numai pentru douĕḑecĭ de copecĭ, voia sĕ-i spună, cum a găsitŭ pe omulŭ strĕinŭ, femeia însĕ nu'lŭ lăsă sĕ vorbéscă... ea clocotesce de mâniă... scóte totŭ douĕ vorbe deodată... vorbesce şi de lucrurĭ petrecute cu ḑece anĭ mai înainte.

A vorbitŭ aşa până abia mai putea résufla, fugi apoi iute la Simionŭ şi'lŭ apucă de mânecă.

„Dă-mĭ scurteica! Numai una mai am şi şi pe asta mi-ai luat'o. Dă-mi'o ticălosule, luate-ar necuratulŭ!“

Simionŭ vrêndŭ sĕ desbrace haina, îi întórce mânecile.. Femeia trage de ea încâtŭ bine pocnesce pe la cusăturĭ. Matriona smâncesce haina, o aruncă peste capŭ şi o tulesce spre uşă. Voia sĕ ésă afară, dér şi-a trasŭ de sémă şi a statŭ pe locŭ. In mânia ei ar fi vrutŭ sĕ verse numai veninŭ, totodată însĕ voia sĕ scie cine şi de unde este strĕinulŭ.

IV.

„Decă ar fi omŭ bunŭ, ḑise érăşĭ femeia, „nu ar umbla golŭ, n'are nicĭ măcar o cămaşă pe trupŭ. In rele locurĭ ai fostŭ, bărbăţele, d'aceea nu vréi sĕ spui unde ai datŭ peste domnişorulŭ acésta cinstitŭ.“

„Écă ţi-o spunŭ, Matrionă|: Cum viu pe drumŭ, îlŭ vĕdŭ şeḑêndŭ la bisericuţă desbrăcatŭ, aprópe înghețatŭ.. acuma nu-i véră, ca sĕ potă şedé cineva golŭ. Dum-

şi călugăriţe îngrijesc de răniţi, carĭ suntŭ fórte numeroşĭ. Foculŭ se întinde totŭ mai multŭ. Cadavrele nenorociţilorŭ se stranspórtă în massă în camera morţilorŭ.

## ECONOMIA.

### Regule pentru păstrare.*)

III.

Puterea şi influinţa disciplinei, dice Smiles, este admirabilă. Nu numai în viéţa soldăţéscă, ci şi în viéţa civilă orĭ-ce succesŭ atêrnă dela o disciplină bună. Fiăcare omŭ stă sub o anumită disciplină. Elŭ trebue sĕ-şĭ reguleze dorinţele, adecă sĕ scie ţiné sémă de împrejurărĭ, elŭ trebue sĕ asculte de poruncile ordinei sociale şi economice, precum şi de mintea sa, décă nu voesce sĕ fiă jucăria îmboldurilorŭ sale josnice. Viéţa unui omŭ de caracterŭ se întemeiază pe însuşirea de *a se stăpâni pe sine însuşĭ* şi de a fi *strictŭ şi aspru cu sine însuşĭ.*

Intre noi se află încă prea mulţĭ, carĭ suntŭ lipsiţĭ de cumpĕtare şi de îngrijire pentru viitorŭ. Ei trăescŭ numai pentru momentŭ şi se închină regulei de traiu epicureice: *nu întreba ce va mai fi mâne!* Chiar bărbaţĭ, carĭ au nevastă şi copii, credŭ a fi făcutŭ destulŭ décă se îngrijescŭ pentru ceasulŭ de faţă şi nu se simtŭ neliniştiţĭ de cugetarea la viitorŭ? Orĭ câtŭ de multŭ s'ar strădui aceştia, cercelŭ de vedere alŭ lorŭ este totuşĭ mărginitŭ; décă câştigă multŭ şi cheltuescŭ multŭ: le lipsesce virtutea unei înţelepte economisirĭ.

E lucru durerosŭ, că asemenĭ ómenĭ se găsescŭ în tóte clasele societăţii. Cei din clasa mai înaltă facŭ multŭ luxŭ nesănĕtosŭ, le place prea multŭ strălucirea falsă şi gustarea necumpĕtată, ceea ce a contribuitŭ, ca sĕ crescă poftele şi nemulţămirea şi în clasele de mijlocŭ şi de josŭ.

Mai multŭ decâtŭ risipa, trebue sĕ biciuimŭ sgârcenia (avariţia), care stă în contradicere şi mai mare cu păstrarea şi cu scopurile ei. Ce-i dreptŭ, omulŭ sgârcitŭ adună banĭ ca şi omulŭ păstrătorŭ, dér acésta e şi totŭ, în ce se asémănă, căcĭ singura bucuriă a sgârcitului este numai grămădirea de banĭ. Omulŭ păstrătorŭ întrebuinţéză pentru a-şĭ face viéţa plăcută atâta, câtŭ póte şi câtŭ îi este *iertatŭ*, şi prisosulŭ îlŭ pune la o parte pentru viitorŭ; elŭ privesce la banŭ numai ca la unŭ mijlocŭ, spre a înainta fericirea sa propriă şi a familiei sale. Pentru sgârcitŭ banii suntŭ unŭ idolŭ; elŭ n'are niciodată destulŭ; elŭ grămădesce comorĭ, de carĭ însuşĭ n'are nicĭ unŭ folosŭ, pe carĭ trebue sĕ la lase moştenire altora. Sgêrcenia nu este decâtŭ o obositóre măiestriă, spre a face, ca sîrguinţa sĕ fiă cu pĕcatŭ, bogăţia sĕracă, puterea şi véda sĕ fiă ruşinósă, viéţa amărîtă, mórtea îngrijitóre, ér moştenitorii sĕ fiă fără vina lorŭ nemulţămitorĭ.

Este datoria fiecăruia, a tĕnĕrului ca şi a bĕtrânului, de a economisi cu mijlócele sale. Bărbatulŭ, care este însuratŭ, are o datoriă şi mai mare de a păstra. Nevasta şi copii îi spunŭ totulŭ. In casulŭ morţii sale timpurie sĕ rĕmână aceştia fără ajutorŭ în lume? Mâna milostivirei e rece, darurile ei suntŭ fără preţŭ în asemĕnare cu câştigulŭ sîrguinţei şi cu agonisirile cinstite ale unei vieţĭ muncitóre, carĭ aducŭ ajutorŭ, fără a vĕtăma simţulŭ. Economiseze dér fiecare, pe câtŭ îi stă în putere, şi păstreze, nu pentru ca sĕ-şĭ grămădéscă numai micele economii, ci spre a le privi ca unŭ altfelŭ, decâtŭ ca unŭ mijlocŭ pentru înaintarea propriei sale bunestărĭ şi a bunestării altora.

Economiile, câtŭ de micĭ ar fi, ajută a şterge multe lacrămĭ şi păzescŭ pe omŭ de multe grele nĕcadurĭ. Omulŭ, care are ceva pusŭ la o parte păşesce mai voiosŭ în lume. Décă 'şĭ perde pânea, orĭ îlŭ ajunge vre-o nenorocire, banii sĕi păstraţĭ îi suntŭ unŭ sprijinŭ, căcĭ décă şi nu potŭ sĕ-lŭ scape de totŭ de cădere, totuşĭ slăbescŭ urmările ei. Şi demnitatea omului pretinde o înţeléptă economisire. Datoria fiecăruia este de a se cresce pe sine însuşĭ şi a se nobilita, stăruindŭ totodată ca şi semenii lui sĕ facă astfelŭ. Multŭ atêrnă dela voinţa omului şi dela întrebuinţarea ei. Câţĭ nu suntŭ, carĭ avêndŭ a se lupta cu grele nĕcazurĭ, le-au învinsŭ pe tóte şi din cea mai mare sĕrăciă şi din posiţiunea cea mai de josŭ socială s'au ridicatŭ şi înălţatŭ, dovedindŭ câtŭ póte ajunge buna întrebuinţare a voinţei omului.

Totŭ începutulŭ e greu. Celŭ ce a luatŭ însĕ o hotărîre tare de a merge înainte, a făcutŭ primulŭ pasŭ, căcĭ diceau Romanii vechĭ: „a câştigatŭ pe jumĕtate celŭ ce a începutŭ." Şi stăruindŭ omulŭ însuşĭ înainte dă şi altora pildă, esemplu bunŭ. Şi cea mai bună dintre tóte învĕţăturile e aceea a *esemplului bunŭ*, căcĭ esemplele facŭ mai multŭ ca multe cuvinte şi învĕţăturĭ.

Se mai jăluescŭ ómenii şi asupra împărţirei neegale a bunurilorŭ pămêntescĭ. Aceste plângerĭ suntŭ aşa de vechĭ ca şi lumea. In „arta economiei de casă" a lui *Xenophon* întrébă *Socrate*: „Cum vine că unii ómenĭ trăescŭ în îmbelşugare şi potŭ păstra ceva, pe când alţii abia îşĭ potŭ câştiga cele neapĕratŭ de lipsă pentru traiu şi se aruncă totodată în datorii?" — „Causa este," rĕspunde Isomachus, „că cei dintâi îşĭ vĕdŭ de afacerile şi trebile lorŭ, pe când cei din urmă le negligă şi le năpustescŭ."

Ómenii se deosebescŭ deolaltă în cea mai mare parte prin gradulŭ minţii lorŭ, prin felulŭ lorŭ de purtare şi prin puterea activităţii şi energiei lorŭ. Unŭ omŭ nobilŭ nu lucră niciodată volnicesce, ci lasă a fi condusŭ de virtute, înţelepciune şi de grija pentru diua de mâne.

E lucru firescŭ, că mulţĭ suferŭ naufragiu, se nenorocescŭ. Acela, care va aştepta totŭ mereu ajutorŭ dela alţii, în locŭ de a se răzima pe propria sa putere, se va cufunda. Sgârcitulŭ ca şi risipitorulŭ, scumpulŭ ca şi omulŭ escesivŭ, toţĭ se vorŭ nenoroci. Intr'adevĕrŭ, cei mai mulţĭ ómenĭ de aceea nu au succesŭ, pentru că nu'lŭ merită. Ei apucă lucrulŭ lorŭ de-a'ndósele şi parŭ a nu învĕţa din păţaniile lorŭ nimicŭ. Inţeleptulŭ trage învĕţătură din paguba altora, prostulŭ nu învaţă nicĭ dintr'a sa propriă. Noroculŭ n'are însemnătatea, ce i-o dau mulţĭ. „Norocŭ" e mai de multe-orĭ numai unŭ altŭ cuvêntŭ, care vrea sĕ dică: dibăciă în viéţa practică. Porumbĭ fripţĭ nu-i sbóră nimĕnui în gură. *Richelieu* obicinuia sĕ dică, că pe unŭ omŭ, care a avutŭ nenorocire, nu voiesce sĕ-lŭ aibă în serviciulŭ sĕu; cu acésta înţelegea, că unŭ asemenea omŭ e ca şi unulŭ, căruia îi lipsescŭ însuşirile practice şi care nu scie sĕ tragă folosŭ din păţanii (esperienţă). Şi prostia se légă câte odată de omŭ ca scaiulŭ.

Ómenii escelenţĭ şi talentaţĭ suntŭ adese-orĭ lipsiţĭ de înţelepciunea vieţii. Nu potŭ nicĭ-decum sĕ se acomodeze împrejurărilorŭ. Ei rĕdică înşişĭ păreţĭ, spre a da apoi cu capulŭ în ei. Suntŭ aşa de greoi cu pregătirile lorŭ şi mergŭ aşa de departe cu mĕsurile lorŭ de precauţiune, încâtŭ nu mai ajungŭ sĕ-şĭ împlinéscă adevĕrata chiămare. Li-se întêmplă, ca aceluia, care voindŭ sĕ sară peste o grópă, şĭ-a luatŭ avêntŭ şi a pornitŭ fuga aşa de departe, încâtŭ a ajunsŭ de totŭ ostenitŭ la grópă şi a trebuitŭ sĕ şédă spre a rĕsufla.

In viaţa practică voimŭ sĕ vedemŭ fapte, nu numai pregătirĭ şi pe omulŭ, care urmăresce scopurĭ şi ţînte anumite şi caută a le ajunge pe cărarea cea mai dréptă, îlŭ preferimŭ aceluia, care mai ântâi ne spune cu vorbe lungĭ şi late, cum trebue sĕ se încépă lucrulŭ, şi ne arată cu frase frumóse, că elŭ voiesce sĕ lucre aşa şi aşa. Cuvinte fără de fapte nu suntŭ decâtŭ aramă sunătóre şi unŭ clopoţelŭ lărmuitorŭ.

Dorinţa, de a merge înainte, de a avé succesŭ şi chiar de a câştiga avere, nu e fără folosŭ. Ea este celŭ mai puternicŭ motorŭ alŭ renascerei societăţii, este temelia energiei şi activităţii, e isvorulŭ diliginţei şi alŭ independenţei. Ea împintenéză pe omŭ de a lucra, de a inventa, de a se distinge.

Incă niciodată unŭ leneşŭ séu unŭ risipitorŭ nu s'a făcutŭ unŭ omŭ mare. Numai între aceia, carĭ n'au lăsatŭ nefolosită nicĭ o clipită, aflămŭ bărbaţĭ, carĭ au mişcatŭ lumea şi prin sciinţa, învĕţătura, orĭ invenţiunile lorŭ au făcut'o sĕ progreseze.

Totulŭ atêrnă de acolo, cum scimŭ sĕ folosimŭ banii noştri, averea şi bogăţiile nóstre. Pe pétra mormêntului lui Iohn *Domough* în New-Orleans (America) suntŭ săpate pentru tinerĭ neguţătorĭ, ca îndreptariu pe calea vieţei lorŭ, următórele regule fundamentale:

„Gândesce-te totdéuna, că munca este una din condiţiunile fundamentale ale esistenţei nóstre.

Timpulŭ e banŭ; nu lăsa nicĭ o minută nefolosită, ci scumpeşte-te cu fiăcare. (Minutele suntŭ creiţarĭ pentru timpŭ, dér galbinĭ pentru vecĭnicĭă!)

*) După Smiles-Schramm.

---

uedeu m'a trimisŭ la elŭ... fără mine ar fi fostŭ pierdutŭ. Ce eram sĕ facŭ? Câte nu se întêmplă în lume! L'am îmbrăcatŭ cum am putut şi l'am luatŭ cu mine. Nu-ţĭ pierde sărita, Matrionă, e pĕcatŭ. Omulŭ trebue sĕ se gândéscă şi la mórte.

Gata sĕ'ncépă din nou, Matriona aruncă o căutătură asupra strĕinului şi tăcù. Strĕinulŭ nu se mişca, sta cum se puse pe marginea laviţei, cu mânile încleştate pe genunchĭ, cu capulŭ plecatŭ, cu ochii închişĭ... mişca din sprâncene, ca şi când l'ar chinui ceva. Matriona nu dise nicĭ o vorbă.

„Nevastă, îi dise Simionŭ, n'ai tu nicĭ unŭ Dumnedeu?"

Ea se uita încă totŭ la strĕinŭ. Mânia ei îi trecuse deodată. Ea puse pe mésă unŭ blidŭ, turnà în elŭ fiscă (bere subţiată cu apă) şi mai puse pe mésă călcâiulŭ de pâne, cuţitulŭ şi lingurile.

Simionŭ poftì pe strĕinŭ sĕ mânce; elŭ dumică pânea şi începură sĕ mânce. Femeia se puse lângă ei, îşĭ răzimă capulŭ pe o mână şi nu luà ochii de pe strĕinŭ.

Simţia milă de elŭ şi îi plăcea. Deodată se însenină faţa óspelui, creţele de pe frunte dispărură, şi elŭ se uità la Matriona şi zîmbì.

După cină, Matriona stînse mésa şi apoi începù sĕ descósă pe strĕinŭ:

„De unde eştĭ?"

„Nu suntŭ din părţile acestea."

„Cum ai ajunsŭ la bisericuţă?"

„Nu-o potŭ spune."

„Ţi-a făcutŭ cineva vre'unŭ rĕu?"

„M'a pedepsitŭ Dumnedeu."

„Golŭ ai statŭ acolo?"

„Golŭ, eram sĕ degerŭ. Simionŭ m'a vĕdutŭ, i-a fostŭ milă de mine, m'a îmbrăcatŭ cu caftanulŭ lui şi m'a adusŭ aicĭ. Şi tu mĭ-ai datŭ sĕ mănâncŭ, sĕ beau avêndŭ şi tu milă de mine. Dumnedeu vĕ va ocroti."

Matriona se sculà, luà dela feréstră o cămaşă veche a lui Simionŭ — aceea pe care o cârpise — şi o dădù străinului..., a găsitŭ şi nisce ismene şi i-le dete şi pe acestea.

„Ia-le. Vĕdŭ că n'ai cămaşă. Culcă-te unde-ţĭ va plăcé... în tindă orĭ pe cuptorŭ."

Străinulŭ îmbrăcà cămaşa şi ismenele, şi se culcà în tindă. Matriona luà caftanulŭ, stinse luminarea şi se culcà lângă bărbatulŭ ei.

Acoperită c'o jumĕtate de caftanŭ sta culcată şi nu putea sĕ adórmă.... Străinulŭ nu-i mai eşia din minte. Gândindu-se că i-a mâncatŭ celŭ din urmă călcâiu de pâne, că prin urmare, pe diminéţă nu le-a mai rĕmasŭ pâne şi că i-a datŭ şi cămaşa şi ismenele.... o cuprinseră grijile... dér îşĭ aduse aminte de zîmbetulŭ lui şi inima î-se înveselì.

Multŭ timpŭ ea n'a pututŭ închide ochii. Audindŭ că nicĭ Simionŭ nu dórme, îşĭ trage caftanulŭ mai bine pe trupŭ.

„Simióne!"

„Ce-i nevastă?"

„Voi aţĭ mâncatŭ pânea cea din urmă şi n'am frămêntatŭ alta. Nu sciu, ce-o sĕ facŭ mâne, va trebui sĕ împrumutŭ la cumĕtra Melania."

„De vomŭ trăi, nu vomŭ muri de fóme."

Femeia tăcù câtva timpŭ.

„Bunŭ omŭ se vede totuşĭ că este, dér de ce nu vorbesce deşchisŭ?"

„Póte că nu-i dă mâna."

„Simióne!"

„Ce-i?"

„Noi ajutămŭ altora... de ce nu ne ajută nouĕ nimenĭ?

Simionŭ nu scia ce sĕ rĕspundă.

„Incétă acum cu vorba"! dise în urmă, se întórse pe cealaltă lature şi adurmì.

V.

A doua di când se tredì Simionŭ, copii durmiau încă. Femeia eşise sĕ împrumute pâne dela vecină-sa... Streinulŭ, în cămaşă şi ismene, sta pe laviţă şi privea la cuptorŭ. Faţa îi era mai senină ca erĭ.

„Ei, frate dragă," îlŭ agrăesce Simionŭ, „trupulŭ cere hrană, şi celŭ ce e golŭ îmbrăcăminte. Omulŭ trebue sĕ îngrijéscă de cele trebuincióse. Ce scii lucra?"

„Nu sciu nimicŭ."

Simionŭ se miră şi dice:

„Numai voiă sĕ aibă cineva, tóte le póte învĕţa."

„Ómenii lucră, şi eu voiu lucra."

„Cum te chiamă?"

„Mihailŭ."

„Décă nu vrei sĕ-mĭ spui, ce ai la inimă, e tréba ta....., dér tu singurŭ trebue sĕ te hrănescĭ. Lucră cum îţĭ voiu arăta eu, atuncĭ îngrijescŭ şi eu de tine."

„Dumnedeu sĕ-ţĭ ajute.... voiu lucra. Arată-mĭ, ce sĕ facŭ?"

Fă la totŭ omulŭ, cum voescĭ, sĕ ţi se facă.

Nu amâna nicĭ-odată pe mâne, ceea ce poţĭ face adĭ.

Nu lăsa nicĭ-odată pe altulŭ sĕ facă, ce poţĭ însuţĭ face.

Nu rĕmni nicĭ-odată, la ceea ce nu e alŭ tĕu.

Nu primì nimicŭ de unŭ lucru aşa de neînsemnatŭ, ca sĕ nu merite acenţiune.

Nu cheltuì nicĭ-odată, ceea ce nu'ţĭ întră érăşĭ.

Nu risipì, ci câştigă.

Cea mai mare ordine sĕ fiă directiva faptelorŭ tale.

Silesce-te pănă ce vei trăì a face mai multŭ bine.

Nu-ţĭ detrage nimicŭ din ceea ce e de lipsă, ca sĕ trăescĭ cum se cade, dér trăesce simplu şi cumpĕtatŭ!

In fine: lucră pănă în cea din urmă clipită a vieţei tale."

Celorŭ mai mulţĭ ómenĭ le stă în puterea lorŭ de a se scutì prin mĕsurĭ în contra nenorocirilorŭ şi a miseriei. Acésta o potŭ ajunge prin străduinţele lorŭ personale, orĭ prin aceea, că lucră după regulele ideei de associaţiune, de unire a puterilorŭ. Oamenĭ în posiţia cea mai de josŭ a vieţii potŭ prin aceea, că se'ntrunescŭ şi-şĭ unescŭ mijlócele, sĕ se apere în multe privinţe de greutatea sĕrăciei şi sĕ înainteze bunăstarea lorŭ trupéscă şi chiar şi progresulŭ poporului lorŭ. Singuraticulŭ póte numai fórte puţinŭ face pentru progresulŭ şi îmbunătăţirea societăţii, fórte multŭ póte însĕ face, décă se unesce cu semenii sĕi spre acestŭ scopŭ. Civilisaţiunea nu este, decâtŭ unŭ resultatŭ alŭ lucrării comune. „Tótă superioritatea omului asupra animalelorŭ — dice Iohn Stuart *Mill* — zace numai în putinţa lui, de a lucra împreună cu semenii sĕi şi de a dobêndì prin stăruinţele unite ale multora aceea, ce nu se póte ajunge prin stăruinţele despărţite ale singuraticilorŭ".

Secretulŭ desvoltării sociale îlŭ aflămŭ în conlucrare şi numai prin colucrare se vorŭ puté resolva şi marile probleme ale vieţii nóstre economice şi sociale viitóre. Şi'n adevĕrŭ, ómenii nu potŭ dobêndi nimicŭ mare, fară a'şĭ uni puterile. Avantagiulŭ unei asemenĭ conlucrărĭ e aşa de învederatŭ, încâtŭ ea a ajunsŭ a fi ceva de tóte dilele; o putemŭ observa când ridicămŭ marĭ poverĭ, când se taie pomĭ, la secerişŭ ş. a. ş. a. La tóte lucrările acestea este neapĕratŭ de lipsă, ca sĕ pótă fi isprăvite mai bine şi mai curêndŭ, ca multe persóne sĕ lucre în acelaşŭ timpŭ pe acelaşĭ locŭ şi în acelaşŭ modŭ. Destule proverbe, sentinţe ş. a. ne spunŭ, că multe puterĭ micĭ la olaltă formézǎ o putere mare, că „unirea face puterea", ér poetulŭ ne-o esplică aşa de frumosŭ când dice:

Unde-i unulŭ nu-i putere,
La nevoi şi la durere;
Unde-sŭ doi puterea cresce,
Ear duşmanulŭ nu'ndrăsnesce!

# Tipurĭ din viéţa animalelorŭ.

Pentru poporŭ şi tinerime de Dr. Carol *Rothe*.

Traducere liberă.

## Animalele vertebrate.

*Mamiferele.*

(Urmare.)

### Viclenia unei mâţe.

O mâţă cerceta cuhna în tótă diua pe timpulŭ amédii ca sĕ priméscă câte o bucată bunicică. Ea a şi căpătatŭ adeseorĭ atarĭ bucăturĭ. Când însĕ socăciţa cea de pănă aci a fostŭ înlocuită cu alta, a începutŭ a nu-i mai merge aşa de bine mâţei. Socăciţa cea nouă a fostŭ inimică mâţelorŭ şi nu le da nicĭ o bucătură dér era tot-odată şi prevĕdĕtóre ca nu cumva mâţa de casă sĕ lingăe prin blide. Când trăgea cineva clopoţelulŭ dela pórta casei şi socăciţa trebuia sĕ ésă din cuhnă ca sĕ deschidă uşa, atuncĭ lua în braţe pe mâţa, ca nu cumva sĕ lingăe ceva prin cuhnă în lipsa ei. Numai după ce deşchidea portiţa lăsa apoi pe mâţa din braţe. Mâţa ş-a fostŭ însemnatŭ fórte bine acésta. Când pregătea însĕ odată socăciţa de amédĭ mâţa nu a mai întratŭ în cuhnă, ci s'a dusŭ în ambitŭ şi a săritŭ asupra drotului, de care era acăţatŭ clopoţelulŭ, aşa încâtŭ acesta mişcatŭ fiindŭ a începutŭ a suna. După aceea mâţa s'a ascunsŭ sub o masă din odaia ce se afla înaintea cuhnei şi îndată ce a trecutŭ socăciţa pe dinaintea ei ca sĕ deschidă portiţa, fugi iute în cuhnă, furà o bucată bună de carne şi se cam mai duse cu prada făcută sĕ o mânce în tignă.

De apucătura acésta şiretă s'a folositŭ mâţa o bucată de vreme. Nimenĭ nu scia, că pe ce cale pierŭ cele mai bune bucăturĭ de carne şi nimenĭ nu scia că cine totŭ trage clopoţelulŭ. In urmă, după mai multă pândire, s'a aflatŭ că mâţa a fostŭ făptuitorulŭ celŭ viclénŭ.

### Mórte prin o mâţă.

Mâţa dă câte odată semne urîte de necredinţă şi de rĕutate. Aceste semne însĕ suntŭ urmările unei tractărĭ rele cu acestŭ animalŭ din partea omului. Dér acésta nu se póte totdéuna statori cu siguritate. Aşa între altele în întêmplarea următóre. In unŭ satŭ săsescŭ a fostŭ crescutŭ o muere o mâţă de mică, şi îşĭ petrecea dilele singură numai în societatea acestei mâţe. Dér într'o diminéţă vecinii nu au mai vĕdutŭ eşindŭ pe acea muere ca păn' aci din locuinţa ei şi au presupusŭ, că i-se va fi întêmplatŭ vre-o nenorocire. Şi într'adevĕrŭ, când au întratŭ ómenii în locuinţa acelei muierĭ, au vĕdut'o zăcêndŭ mórtă în patŭ şi avêndŭ la gâtŭ şi în obrajĭ nisce muşcăturĭ de mâţă. La deşchiderea uşei s'a fostŭ băgatŭ de sémă, că mâţa a eşitŭ cu grabă afară şi din acelŭ ceasŭ nicĭ nu a mai vĕdut'o nimenea.

### Rĕutatea unei mâţe.

O dómnă avea unŭ cotoiu, pe care îlŭ avea fórte dragŭ, încâtŭ îi permitea a mânca de amédĭ în totŭ-déuna la una şi aceeaşĭ masă cu ea. Intr'o di a poftitŭ dómna la mésă pe unŭ prietinŭ şi cu acelŭ prilejŭ nu l'a pusŭ şi pe cotoiu la masă. Fără vioiciune şi morcotindŭ umbla cotoiulŭ încóce şi încolo, vĕdêndŭ că nu este învrednicitŭ ca de alte-orĭ a şedé la o mésă cu dómna sa, şi n'a voitŭ sĕ se îndestulécă nicĭ cu cele mai frumóse bucăturĭ. După ce a trecutŭ amieda, dómna a încercatŭ sĕ-lŭ liniştéscă pe cotoiu prin linguşirĭ şi l'a luatŭ în braţe; animalulŭ celŭ rĕutăciosŭ şi nemulţămitorŭ însĕ deodată muşcà pe binefăcĕtórea sa la o mână şi încă aşa de tare, încâtŭ a trebuitŭ sĕ-şĭ pórte mâna vre-o patru sĕptĕmânĭ legată.

### Cânele şi mâţa.

Proverbulŭ: „că ei trăescŭ ca cânele cu mâţa" nu se póte în tot-déuna aplica la cei doi prietinĭ ai casei omului; căcĭ aceste animale încheiă adeseorĭ între sine o strênsă prietiniă. O istorióră prea frumósă istorisesce domnulŭ W. despre aceste douĕ animale. Anume elŭ avea unŭ câne şi o mâţă, carĭ nu se puteau despărţi de locŭ de cătră olaltă. Când primia cânele câte o bucătură bună, elŭ o împărţia întotdéuna cu mâţa, cu unŭ cuvêntŭ aceste animale mâncau totŭ din unŭ blidŭ şi durmiau în unulŭ şi acelaşŭ aşternutŭ.

Odată a voitŭ sĕ pună domnulŭ W. la probă prietinia dintre aceste douĕ animale şi a închisŭ pe mâţa în o odaiă deosebită, unde a ospĕtat'o câtŭ se póte de bine, totodată a închisŭ şi pe câne în o altă odaiă şi a poruncitŭ ca sĕ fiă amêndoi supraveghiaţĭ. Domnulŭ W. voia anume sĕ scie ,că ticni-va la mâţă mâncarea fără prietinulŭ ei? Mâţa mânca cu poftă mare şi se părea că şĭ-a uitatŭ cu totulŭ de câne. După ce a isprăvitŭ cu mâncarea, fugì îndată afară din casă cu prilejulŭ când a părăsitŭ şi domnulŭ W. odaia.

In dulapulŭ odăii, unde a mâncatŭ mâţa mai, era păstrată o jumĕtate de potêrniche, care avea sĕ fiă pregătită domnului W. de cină. Pe când se afla dómna casei în odaia de alăturĭ, unde se ocupa cu lucrulŭ, a auditŭ miorlăiturĭ de mâţă. Mâţa după mâncarea cea gustósă, eşindŭ din acea odaiă, s'a dusŭ aţă la câne şi a începutŭ a miorlăi în modŭ neobicĭnuitŭ şi în continuu, la care cânele i-a rĕspunsŭ prin unŭ lătratŭ scurtŭ. Dup'aceea merseră amêndoi la uşa, prin care întrai în odaia unde a fostŭ mâncatŭ mai înainte mâţa, şi au aşteptatŭ pănă ce din întêmplare a deşchisŭ unŭ copilŭ uşa. Indată ce s'a deşchisŭ uşa, ei s'au vêrîtŭ amêndoi în lăuntru. Dómna W. a observatŭ, cum s'a dusŭ mâţa aţă la dulapulŭ, în care se afla potêrnichea, a împinsŭ cu labele acoperemêntulŭ blidului şi apoi îi aduse potêrnichea cânelui. Acesta numai decâtŭ o şi mâncà şi apoi amêndoi se ascunseră; când a deşchisŭ domnulŭ W. la reîntórcere uşa acelei odăi, atâtŭ cânele câtŭ şi mâţa eşiră cu degrabă şi pe furişŭ din odaiă. Dómna casei i-a făcutŭ firesce dup'aceea cunoscutŭ soţului ei ceea ce a observatŭ.

Mâţa a trebuitŭ sĕ-i împărtăşéscă cânelui prin miorlăiturile sale despre bucata cea gustósă ce a mâncatŭ, póte că ea a voitŭ sĕ'i dea cânelui sĕ înţelégă şi aceea, că câtŭ de rĕu îi părea, că nu-a fostŭ şi elŭ la acea mâncare, şi totodată l'a poftitŭ sĕ mérgă împreună pănă la dulapŭ, ca sĕ-lŭ cerceteze, unde i-a întinsŭ acea bucătură bunicică.

### Leulŭ lui Androcle.

Istorióra următóre ce-i dreptŭ, că s'a întêmplatŭ cam de multŭ timpŭ, însĕ aşa de tare sémĕnă cu observările mai nouĕ, încâtŭ ea se póte cu dreptŭ cuvêntŭ privì de adevĕrată.

In véculŭ celŭ dintâiu alŭ erei creştine avea proconsululŭ romanŭ din Africa unŭ sclavŭ cu numele Androcle. Acesta ne mai putêndŭ suferì tirănia domnului sĕu, fugì în pustiă. Acolo şĭ-a aflatŭ o peşteră de locuinţă. N'a trecutŭ multŭ timpŭ de când a fostŭ întratŭ în peşteră şi étă că sosesce acolo adevĕratulŭ proprietarŭ alŭ acelei peşterĭ, unŭ leu grozavŭ. In locŭ de a-lŭ sfâşia pe sclavŭ, leulŭ se uità la elŭ întristatŭ şi'i întinse unŭ piciorŭ, ca şi cum s'ar ruga pentru ajutorŭ.

Androcle tremura la începutŭ cuprinsŭ fiindŭ de frica morţii, dér pe încetulŭ prinse curagiu şi cercetà piciorulŭ leului cu deamĕruntulŭ, unde a aflatŭ unŭ mĕrăcine mare. Elŭ scóse mărăcinele afară şi mântuì astfelŭ pe leu de durerile sale. Animalulŭ s'a arĕtatŭ fórte mulţămitorŭ faţă de binefăcătorulŭ sĕu, îngrijindu-se în decursŭ de trei anĭ de

---

Simionŭ ia o bucată de drotŭ cu rĕşină şi-i face urechĭ ca la acŭ.

„Uită-te bine, asta nu-i lucru mare."

Michailŭ sĕ uită cu luare aminte şi face tocmai ca Simionŭ. Cismarulŭ îi arătà mai departe. Michailŭ le cuprindea tóte îndată.

Orĭ-ce lucru îi arăta măestrulŭ, Mihailŭ îlŭ pricepea şi era supusŭ şi dibaciu. Chiar a treia di lucra de gândeai, că în tótă viéţa lui a fostŭ totŭ cismarŭ. Lucra fără sĕ-şĭ ridice ochii de la lucru şi mânca puţinŭ. Décă nu era de lucru, şedea tăcutŭ, privindŭ în susŭ; la uliţă nu eşia, o vorbă de prisosŭ nu spunea, glumă nu făcea, nicĭ nu rîdea.

Numai odată l'au vĕdutŭ cismarulŭ şi nevastă-sa zîmbindŭ: a fostŭ în séra dintêiu, când femeia i-a datŭ de cină.

VI.

Trecea o di după alta, o sĕptămână după alta şi étă c'a trecutŭ unŭ anŭ întregŭ.

Mihailŭ locuia totŭ la Simionŭ şi lucra. Despre ucenicŭlŭ lui Simionŭ se lăţise vestea, că nimenĭ nu se pricepe ca elŭ sĕ cósă cismele atâtŭ de bine şi trainicŭ. Veniau ómenii din întregŭ ţinutulŭ sĕ-şĭ facă cisme la Simionŭ, aşa că averea lui crescea vĕdêndŭ cu ochii.

Intr'o di de érnă măestrulŭ şi ucenicŭlŭ lucrau împreună. Deodată se apropiă o saniă acoperită, cu trei cai; sunau clopoţelele cailorŭ. Sania se opresce, unŭ servitorŭ sare de pe capră şi deşchide uşa dela saniă. Unŭ domnŭ îmbrăcatŭ într'o blană se dĕdù josŭ. Când era sĕ între în tinda casei lui Simionŭ, femeia deşchise uşa largă. Străinulŭ se plécă puţinŭ, întră în odaiă, apoi se întinse odată, — era apróре sĕ dea cu capulŭ de grindĭ, elŭ cuprindea mai patra parte din odaiă.

Simionŭ se scólă, se plécă şi se uită cu mirare la óspe. Astfelŭ de omŭ nu vĕduse în viéţa lui. Simionŭ însuşĭ este slabŭ şi Mihailŭ e slabŭ, ér matriona e subţire ca o custure, Străinulŭ însĕ avea înfăţişarea ca şi când ar fi venitŭ dintr'altă lume; faţa lui e roşiă, umflată, o céfă ca de bou.... întregŭ credeai că-i turnatŭ din ferŭ

Domnulŭ străinŭ rĕsuflà puţinŭ, desbrăcà apoi blana, se aşedà pe laviţă şi dise:

„Care-i aicĭ măestrulŭ?

Simionŭ păşesce înainte şi rĕspunde:

„Eu Măria ta!",

Domnulŭ făcù semnŭ servitorului:

„Adu marfa încóce!"

Servitorulŭ aduce unŭ pachetŭ, domnulŭ îlŭ ia în mână şi'lŭ pune pe masă.

„Desfă'lŭ," poruncì elŭ.

Servitorulŭ desfăcù pachetulŭ.

„Eată, cismarule," întrebà străinulŭ, „vedĭ tu marfa asta?"

„O vĕdŭ, mărite domnule?"

„Pricepĭ tu, ce felŭ de marfă e asta?"

Simionŭ o pipăie şi rĕspunde:

„Bună marfă."

„Credŭ şi eu, că e bună. Tu, prostule, în viéţa ta încă n'ai vĕdutŭ marfă ca acésta. Marfă nemţéscă. Dóuĕ-decĭ de ruble am plătitŭ pentru ea."

Cu sfială rĕspunse Simionŭ:

„Dér unde sĕ fi vĕdutŭ noi de acestea?"

„Credŭ şi eu. Poţĭ tu face din marfa asta cisme pe piciorulŭ meu?"

„Potŭ, Măria ta."

Străinulŭ începù a-i striga tare:

„Bagă bine de sémă pentru cine lucrezĭ şi ce piele deosebită ai. Fă-mĭ cisme, pe care sĕ le portŭ unŭ anŭ de dile, fără sĕ se scâlcie şi fără sĕ se taiă aţa. Décă te taiă capulŭ, începe şi croesce. Décă nu pricepĭ, atuncĭ lasă-te, nu strica pielea. Iţĭ spunŭ înainte: décă cismele vorŭ plesnì orĭ se vorŭ scâlcia într'unŭ anŭ de dile, te voiu băga în temniţă. Décă însĕ nu se vorŭ scâlcia şi vorŭ ţinea unŭ anŭ întregŭ, dece ruble îţĭ plătescŭ pentru lucru.

Simionŭ se înspăimêntà.... nu scia ce sĕ rĕspundă. Trase cu ochiulŭ spre Mihailŭ, îlŭ scuturà de mânecă şi-i şoptesce:

„Sĕ primimŭ?"

Mihailŭ dă din capŭ, ca şi când ar dice: primesce.

După asta făgăduì Simionŭ, că e gata sĕ cósă cisme, carĭ nicĭ sĕ nu se scâlcie, nicĭ sĕ nu plesnéscă.

Domnulŭ străinŭ poruncì servitorului sĕu sĕ-i tragă cisma din piciorulŭ stângŭ şi-şĭ întinse piciorulŭ.

„Ia'mĭ mĕsură!"

Simionŭ îndoì o fâşiă lungă de hârtiă, se puse în genunchĭ, îşĭ şterse mânile de şurţŭ, ca sĕ nu murdăréscă ciorapulŭ domnului, şi începe sĕ ia mĕsură. Mĕsurà talpa şi laturea piciorului. Când

elŭ, aducându-i carne sĕlbatică de totŭ felulŭ. Androcle putea în ăstŭ modŭ sĕ petrécă totŭ ascunsŭ şi astfelŭ săpa de cursele domnului sĕu.

Intr'o ḑi însĕ nu se ivì de locŭ leulŭ la Androcle şi elŭ a fostŭ acum silitŭ sĕ ésă din peşteră ca sĕ-şĭ caute ceva de mâncare. Se întêmplă înse, că a fostŭ vĕḑutŭ de nisce şpionĭ şi numai decâtŭ şi prinsŭ. Elŭ a fostŭ acum trimisŭ la domnulŭ sĕu, care se afla în Roma, şi ajungândŭ acolo a fostŭ judecatŭ de cătră domnulŭ sĕu după datina acea barbară de atuncĭ, ca sĕ se lupte cu fiérĕle sĕlbatice.

In arenă séu în loculŭ acela de luptă a fostŭ slobozitŭ asupra lui Androcle unŭ leu puternicŭ, carele deja a fostŭ sfăşiatŭ pe mai mulţĭ osêndiţĭ. Dér ce sĕ veḑĭ! In locŭ de a năvăli leulŭ asupra jertfei sale cele nouĕ, i-se aruncă cu linguşire la picióre şi 'şĭ arată în tot felulŭ bucuria sa. Intr'unŭ târḑiu recunoscŭ şi Androcle pe prietinulŭ sĕu, carele aşişderea — póte că puţinŭ mai înainte decâtŭ elŭ — a fostŭ prinsŭ şi adusŭ la Roma.

Mirarea privitorilorŭ s'a măritŭ, când a fostŭ eliberatŭ din cuşculia sa unŭ leopardŭ şi lăsatŭ sĕ năvălésca asupra lui Androcle, căcĭ câtŭ ce s'a apropiatŭ acelŭ leopardŭ de Androcle, a fostŭ numai decâtŭ sfăşiatŭ de cătră leu.

Impĕratulŭ Caligula, care domnea atuncĭ în Roma şi care a fostŭ de faţă la acea întêmplare ne mai pomenită, chiămă pe sclavŭ la sine şi îlŭ întrebă asupra acestei pricinĭ. Androcle firesce, că îi spuse din firŭ în pĕrŭ tótă istoria vieţii sale. Impĕratulŭ mişcatŭ prin acéstă întêmplare de totŭ rară, dărui atâtŭ lui Androcle câtŭ şi leului viéţa. Androcle a umblatŭ după aceea însoţitŭ de leulŭ sĕu prin totŭ oraşulŭ Roma şi a fostŭ din belşugŭ cu darurĭ dăruitŭ.

(Va urma)

## Din traista cu minciunile.**)

### In ţéră-i rea apa.

Unŭ ţiganŭ a totŭ auḑitŭ, că în ţéră*) e cu multŭ mai bine, şi ne mai putêndŭ trăi pe aicĭ, nu s'a socotitŭ multŭ, ci a plecatŭ. Dér ce sĕ veḑĭ? nu trecŭ multŭ, şi se întórse acasă. Ómenii îlŭ totŭ întrebau, că de ce a venitŭ, ér elŭ de ruşine, ca sĕ scape de ómenĭ, le-a spusŭ, că nu i-a plăcutŭ apa pe acolo şi de aceea s'a întorsŭ acasă. Unŭ omŭ mai isteţŭ îi ḑise:

—D'apoi mă, domnii din ţéră cum o beaŭ?

**) Bucăţile din numĕrulŭ trecutŭ de Duminecă suntŭ de acelaşŭ autorŭ.

*) România.

„Da aşa, că ei mâncă ântâiu.
Chiar şi rea o béu destui,
Décă mâncă şi 'sŭ sătui."

### Hanibal ante portas.

Unŭ preotŭ de altă lege, ér nu de legea românéscă, avea unŭ căpău cu numele Hanibalŭ. Căpăulŭ era unica lui avere, elŭ îlŭ lua cu sine în tóte locurile unde se ducea, chiar şi la biserică. Căpăulŭ avea unŭ locŭ într'unŭ unghiu alŭ altarului şi acolo aştepta în linişite pănă găta popa sluşba. La nisce Rusalii s'a dusŭ popa la biserică, cânele l'a însoţitŭ ca totdéuna. Fiindŭ o căldură mare, popa n'a mai pututŭ răbda şi şĭ-a aruncatŭ nădragii în unghiu, a servitŭ fără ei, că nu se vedea fiindŭ cu reverenda. Nădragii erau din vremurĭ şi atâtea petece aveau în fundŭ, de nicĭ sĕ'i fi pusŭ la ţintă şi nu se puteau rupe mai tare. După slujbă avea sĕ le ţină ómenilorŭ şi o cuvêntare. Se sue pe amvon şi începe. La cuvêntarea asta aduse elŭ mai multe esemple, şi când era mai aprinsŭ, aduse şi esemplulŭ cu *Hannibal ante portas* (adecă că duşmanulŭ e înaintea porţii). Căpăulŭ l'a auḑitŭ, şi credêndŭ că îi ḑice sĕ caute aportŭ, ca şi când ai bate'n pălmĭ, veni din altariu cu nădragii 'n gură şi se suì pe amvonŭ.

Tablou! **Ioanŭ Fiscu lui Gruiţă.**

## MULTE SI DE TOATE.

### O reuşită pungăşiă.

Foi Parisiene povestescŭ următórea istoriă despre unŭ Francesŭ din provinciă, care a călĕtoritŭ la Parisŭ sĕ cerceteze esposiţia şi acolo s'a perdutŭ banii, ce şi i-a adusŭ cu sine prin o reuşită coţcăriă (pungăşiă). Unŭ arêndaşŭ fórte bogatŭ de pe la ţĕrmurii Goronnei cu numele Effelak, a trasŭ în Parisŭ la unŭ otelŭ din strada Vaugireau. Inainte de a'şĭ face lunga sa preâmblare prin câmpulŭ lui Marte se odihnì după prânḑŭ într'o cafenea a esposiţiei, unde făcŭ cunoscinţa unui individŭ, care avea o înfăţişare de omŭ cinstitŭ. Acestŭ strĕinŭ se aşeḑă lângă dênsulŭ şi'i povestì, că elŭ ar fi venitŭ din provinciă la Parisŭ, ca sĕ vadă esposiţia, dér i s'a urîtŭ de mórte, că nu cunósce pe nimenĭ. Effelak îi spuse de asemenea, că şi lui nu-i place singurătatea. După o scurtă petrecere împreună, deveniră aceştĭ doi provincialĭ cei mai bunĭ prietinĭ de pe lume. Strĕinulŭ împărtăşi lui Effelak, că elŭ ar fi folositŭ călĕtoria sa, spre a încassa o moştenire. „Eu", astfelŭ vorbì elŭ, „am la mine 20,000 franci şi suntŭ tare îngrijatŭ. Parisulŭ e plinŭ de pungaşĭ. Mĕ temŭ sĕ nu mi se fure portofoliulŭ şi pe de altă parte nu-l'-aşŭ lăsa în otelulŭ meu. Suntŭ silitŭ sĕ-mĭ ascundŭ biletele mele de bancă; le voiu îngropa unde-va în împrejurimea Parisului. *D-ta*, décă voiescĭ, poţi venì cu mine". Amêndoi prietinii călĕtoriră în ḑiua următóre spre Meudon şi după ce au luatŭ unŭ bunŭ dejunŭ, în vreme-ce prietinulŭ lui Effelak i-a arĕtatŭ acestuia o mulţime de bilete, ce sĕmĕnau fórte bine cu biletele de bancă, porniră împreună spre cea mai apropiată pădure. După ce prietinulŭ ş'a ascunsŭ cei 20,000 franci într'o grópă, ce se afla sub unŭ arbore, întrebă pe Effelak: „Nu ai nimicŭ de ascunsŭ?" Effelak scóse din buzunarulŭ sĕu optŭ bancnote de câte o sută francĭ, 1220 franci în aurŭ şi argintŭ, desfăcŭ apoi lanţulŭ sĕu de aurŭ dela césornicŭ, luă şi césorniculŭ şi le depuse tóte în grópa prietinului sĕu. Apoi se întórseră amêndoi mulţămiţĭ îndĕrĕtŭ la Parisŭ şi se despărţiră pe la óra 1 după améḑĭ, după ce ş'au datŭ unŭ rendezvous în otelulŭ din strada Vaugireau pentru ḑiua următóre.

Effelak aştepta şi aştepta, dér însoţitorulŭ sĕu nu mai venia. Effelak începŭ se bănuiască şi chiarŭ şi gândulŭ numai îlŭ făcea furiosŭ. Elŭ se hotărî a călĕtorì cu cea mai mare grabă la Meudon şi aicĭ alergă la ascunḑĕtére. Naturalŭ, că furia lui a fostŭ fórte întemeiată. In grópa de sub copaciu Effelak nu mai regăsi nicĭ francii sĕi, nicĭ lanţulŭ, nicĭ césorniculŭ, ci numai portofoliulŭ prietenului sĕu cu biletele sfintei naivităţĭ (simplicităţĭ), carĭ fuseseră zugrăvite de pretinsulŭ moştenitorŭ.

*

### O întêmplare familiară.

Se scrie din Ragusa cu data de 27 Augustŭ n.: Următórea romantică afacere se va termina în luna acésta înaintea tribunalului nostru. Cam cu vr'o douĕ-ḑecĭ de anĭ înainte, unŭ ţĕranŭ sĕracŭ din préjma oraşului nostru, neputêndŭ cu tótă voinţa ce o avé, sĕ câştige pentru sine şi pentru nevastă-sa hrana de tóte ḑilele, îşĭ făcŭ planulŭ sĕ se ducă în America şi sĕ'şĭ caute acolo noroculŭ. Elŭ îşĭ încredinţa soţia sa preotului, croatŭ alŭ satului şi promise, că va îngriji după puterile sale pentru întreţinerea ei. Noroculŭ îi şi surîse ţĕranului, aşa că elŭ trimetea în tótă luna preotului, ca persónă de încredere, câte o scrisóre cu câte 50 fl. pentru nevastăsa, care nu scia ceti şi scrie. Ţĕranulŭ ajunse mai târḑiu la o însemnată avere şi mări suma, ce-o trimetea pentru soţia sa; dér înşelătorulŭ preotŭ preda soţiei numai câte 5 fl. pe lună, ér restulŭ îlŭ opria pentru dênsulŭ. Acéstă înşelătoriă durà 15 anĭ de-a rêndulŭ, pănă când preotulŭ, cuprinsŭ de frică, ca mişelia i-s'ar putea descoperì, trimise ţĕranului în America unŭ atestatŭ falsŭ de mórtea soţiei sale, ér soţiei lui îi ceti o scrisóre falsă din America, că bărbatu-sĕu a muritŭ, după puţine ḑile apoi preotulŭ dispărŭ din satŭ, fugindŭ la Corfu. Nenorocita femeiă ajunse în urma acésta într'o cumplită miseriă şi abia 'şi târăia ḑilele prin ce căpĕta, ca milă dela călĕtorii de pe corăbii, pe când bărbatulŭ-ei în scurtă vreme se mângâià şi se căsători apoi cu o bogată şi frumósă americană, cu care elŭ avŭ doi copii. După o şedere de douĕḑecĭ de anĭ în America, se decise ţĕranulŭ, ca sĕ-şĭ visiteze patria. Dimpreună cu familia sa ajunse în Europa petrecŭ câtăva vreme în Parisŭ, Viena şi Triestŭ şi în fine debarcă în Ragusa. Atuncĭ îi eşi o cerşetóre. Unŭ ţipetŭ rĕsună — bărbatulŭ şi soţia sau recunoscutŭ! Inşelătorulŭ preotŭ a fostŭ găsitŭ în Corfu şi estradatŭ şi în luna acésta va fi adusŭ înaintea judecătorilorŭ.

*

### Mustrarea consciinţei.

Intr'unŭ modŭ de totŭ originalŭ ajunse autoritatea din Pesta sĕ pună mâna pe o hóţă. O biată lucrătóre de fabrică femeia Franz Kropik isbuti după muncă de mulţĭ anĭ sĕ-şĭ adune 180 fl.. ce şi-i aşeḑă pe fundulŭ cuferului. In ḑilele acestea căutându-şĭ banii, nu-i mai găsi. Sĕrmana femeiă în desperarea ei plânse amarŭ, blăstĕmă pe hoţŭ sĕ-lŭ orbéscă Dumneḑeu şi se duse şi la biserica Franciscanilorŭ, ca sĕ róge pe Dumneḑeu sĕ-i uşureze durerea. Intorcêndu-se acasă, istorisì tovarăşei de locuinţă, femeii Ludvig Friedrichovszky, că s'a dusŭ la biserică de a pusŭ sĕ facă preotulŭ slujbă şi sĕ róge pe Dumneḑeu, ca sĕ orbéscă câtŭ mai curêndŭ pe hoţŭ. Acéstă împărtăşire avŭ unŭ efectŭ grozavŭ asupra femeii Friedrichovszky, care îngălbenì ca céra, se 'nchise în camera ei, îşĭ smulse pĕrulŭ din capŭ şi, gonită de furiile consciinţei celei rele, alergă la o Ţigancă, care era vestită ca şişcă (vrăjitóre), şi o rugă se conjure pe draculŭ, ca sĕ-i stea în ajutorŭ în contra Franciscanilorŭ şi sĕ nu orbéscă, căcĭ ea e, care a furatŭ cei 180 fl. ai femeii Kropik. Ţiganca mângâiă pe hóţa ḑicêndŭ, că draculŭ fiindŭ unŭ bunŭ cunoscutŭ alŭ sĕu, îi va face pe placŭ, şi-i cerŭ pentru acéstă serviciu femeii Friedrichovszky 2 fl., care bucurosŭ îi dete, numai sĕ scape atâtŭ de eftinŭ de grozavulŭ blestemŭ, dér în timpŭ de 24 ore. Ţiganca se ţinŭ de vorbă, se duse la poliţiă şi denunţă pe clienta sa, motivându-şĭ procederea cu aceea, că nu o póte mai sigurŭ scăpa de pedépsa Dumneḑeéscă, decâtŭ făcêndŭ'o sĕ-şĭ ia pedépsa pămêntéscă.

---

ajunse la pulpă, fâşia nu o mai cuprindea, pulpa era ca o bârnă de grósă.

„Bagă de sémă, turéculŭ (carêmbulŭ) sĕ nu fiă pré strîmtŭ!"

Simionŭ înădi fâşia. Domnulŭ mişcă degetele în ciorapŭ, sĕ uită prin casă şi dĕdŭ cu ochii de Mihailŭ.

„Dér ăsta cine-i?" întrebă pe Simionŭ în tonŭ poruncitorŭ.

„E chiar măestrulŭ meu," rĕspunse Simionŭ, „elŭ va face cismele."

„Sĕ scii, că cismele trebue sĕ ţină unŭ anŭ de ḑile."

Simionŭ încă sĕ uită la Mihailŭ şi vede, că acesta n'are grijă de domnŭ, ci privesce ţintă într'unŭ colţŭ, unde se părea că vede ceva deosebitŭ. Mihailŭ se uită, se uită.... deodată zîmbesce... faţa i-se luminà.

„Ce rînjescĭ dinţii, hĕbĕucule!" îi strigà domnulŭ streinŭ. „Mai bine bagă de sémă, ca cismele sĕ fiă gata la timpŭ."

„Tocmai la vreme vorŭ fi gata," rĕspunse Mihailŭ.

„Sĕ'ţĭ ţii cuvêntulŭ!"

Străinulŭ éràşĭ trage cisma, se înfăşură bine în blană şi dă sĕ iasă pe uşă, dér uită sĕ se plece şi troncŭ! cu capulŭ de pragulŭ de susŭ.

A începutŭ sĕ înjure, îşĭ frecă capulŭ, se urcă în saniă şi se cam mai duse.

După ce s'au dusŭ, ḑise Simionŭ:

„Ce omŭ tare!.... era sĕ-mĭ rupă pragulŭ de susŭ şi nu i-a fostŭ nimicŭ."

Ér Matriona adause:

„Décă ómenii ăştia au de tóte, cum sĕ nu fiă tarĭ? Pe unulŭ ca ăsta nicĭ mórtea nu'lŭ póte birui."

VII.

Şi Simionŭ ḑise cătră Mihailŭ:

„De luatŭ amŭ luatŭ lucrulŭ asuprăne, numai sĕ nu fimŭ nenorocoşĭ cu elŭ! Materia e scumpă şi domnulŭ e rĕu. Ochii tĕi suntŭ mai agerĭ, eştĭ şi mai îndemânaticŭ decâtŭ mine... ia mĕsură şi croesce pielea. Intr'aceea eu voiu căputa o păreche de papucĭ."

Mihailŭ ascultă, ia pielea, o întinde pe mésă, o îndoiesce şi începe a croi.

Matriona se apropiă de elŭ şi nu se putea mira îndestulŭ. Ea încă pricepea cismăritulŭ... vede că Mihailŭ croesce papucĭ pentru mortŭ.

Vrù sĕ ḑică ceva, dér n'a ḑisŭ. Póte, îşĭ ḑicea ea, n'am înţelesŭ bine, ce a comandatŭ domnulŭ. Mihailŭ va trebui sĕ sciă mai bine, nu vreau sĕ mĕ amestecŭ în trebile lorŭ...

După ce a croitŭ, Mihailŭ începŭ sĕ cósă, dér nu cu aţă rĕsucită după obiceiu, ci c'unŭ firŭ subţire, cum se cóse papucii pentru mortŭ.

Eră se mirà Matriona, dér ér nu ḑise nimicŭ.

Mihailŭ cóse mai departe. Au luatŭ apoi ojina. Simionŭ, când se ridică, vede şi elŭ că Mihailŭ cóse papucĭ de mortŭ.

Se sparià. Cum sĕ-mĭ tălmăcescŭ eu lucrulŭ acesta! îşĭ gândea elŭ. De unŭ anŭ de ḑile şéde Mihailŭ la mine. Nicĭodată n'a făcutŭ vre-o smintélă şi acum sĕ mĕ bage în aşa mare primejdiă. Cisme cu carâmbĭ (turecĭ) marĭ şi talpă duplă a tocmitŭ străinulŭ şi acum vĕdŭ papucĭ de mortŭ, cu talpă uşóră.... şi pielea stricată. Cum o sĕ esŭ la capĕtŭ cu domnulŭ! Piele de acésta nu mai găsescŭ.

Şi a ḑisŭ cătră Mihailŭ:

„Ce ai făcutŭ, dragulŭ meu? Mĕ nimicescĭ de totŭ. Cisme a comandatŭ d-nulŭ... şi tu ce coşĭ?"

Abia începuse maestrulŭ a face împutări ucenicului şi étă bate cineva la uşă. Privescŭ toţĭ afară. Cineva sosise călare şi-şĭ lega calulŭ. Indată deşchidŭ uşa şi în casă intră servitorulŭ domnului străinŭ.

„Norocŭ sĕ vĕ dea Dumneḑeu!"

„Norocŭ bunŭ! Dér ce este?"

„Mĕ trimite dómna pentru cisme."

„Cum aşa... pentru cisme..."

„Da, pentru cisme, Domnulŭ meu nu mai are nevoiă de cisme. Dumneḑeu sĕ'lŭ ierte."

„Ce vorbescĭ?"

„Pe drumŭ a muritŭ. Când am ajunsŭ acasă şi voiamŭ sĕ-i ajutŭ sĕ iésă din saniă, zăcea întinsŭ şi ţépĕnŭ, abia l'am dusŭ în casă. Dómna numai decâtŭ m'a trimisŭ îndĕrĕtŭ. Spune cismarului, mi-a poruncitŭ ea, că domnulŭ, care şĭ-a comandatŭ cismele lăsândŭ acolo pielea, nu mai are trebuinţă de ele... din piele sĕ găţescă îndată papucĭ de mortŭ. Aştéptă pănă vorŭ fi gata... Étă de ce am venitŭ."

Mihailŭ adună rĕmăşiţele de piele, le înfăşurŭ laolaltă, puse papucii peste olaltă, talpă la talpă, îi şterse cu şorţulŭ şi-i predede servitorului rĕmăşiţele şi papucii. (Va urma).

**Rectificare.** In vorbirea Rvdss. d-nŭ vicarŭ *Basiliu Rațiv* publicată în Nr. de Duminecа trecută s'au strecuratŭ următórele greșelĭ: în frunte în locŭ de 16 (28) Augustŭ este a se ceti **15 (27) Augustŭ.** La pag. 4 col. I șirulŭ 4 din susŭ după „destinele națiunilorŭ" suntŭ a se adauge cuvintele „și acțiunile libere" etc. Totŭ acolo alinea 3-a șirulŭ alŭ 2-lea în locŭ de 45 e a se ceti: **40.** In col. a 2-a este a se ceti „aversiunea *de* către lectură," ér în șirulŭ alŭ 4-lea de josŭ în susŭ, în locŭ de „ca scopŭ," e a se ceti: „*la* scopŭ." In col. a 3-a șirulŭ 2 din susŭ în locŭ de „continuarea celorŭ spuse" e a se ceti: „*confirmarea celorŭ spuse.*"

## Călendarulŭ sěptěmânei.

Augustŭ. are 31 ḑile. Măsălarŭ.

| 1889 Ḑilele sěptěm. | Călendarulŭ Iulianŭ | Călend. Gregorian | Sórele răsare | Sórele apune |
|---|---|---|---|---|
| Dum. | 27 Cuv. Pimen | 8 (†) Naș. Mar | 5. 34 | 6. 26 |
| Lunĭ | 28 Cuv. Moise Arapulŭ | 9 Georgine | 5. 36 | 6. 24 |
| Marțĭ | 29 (†) Tăer. cap. s. Ioanŭ | 10 Nicol Tol | 5. 38 | 6. 22 |
| Mercurĭ | 30 PP. Al. Ioan și Pav. | 11 Prot. | 5. 40 | 6. 20 |
| Joi | 31 Brâul Préc. Mariei | 12 Macedoniu | 5. 42 | 6. 18 |
| Vinerĭ | **1 Sep.** † Cuv. Sim. stâl. | 13 Matern | 5. 44 | 6. 16 |
| Sâmb. | 2 Muc. Mamantŭ | 14 Inălț. S. † | 5. 45 | 6. 15 |

**Tergulŭ de rîmătorĭ din Steinbruch.** La 2 Sept. n. starea rîmătorilorŭ a fostŭ de 126.658 capete, la 3 Sept. au întratŭ 843 capete și au eșitŭ 1402 rĕmânendŭ la 3 Sept. unŭ numĕrŭ de 126.99 capete. — Se noteză: marfa *unguréscă* veche, grea dela 42 cr. până la 43— cr. marfă *unguréscă* tineră grea dela 44½ cr. până la 45— cr., *de mijlocŭ* dela 45½ cr. până la 46—cr. —*ușoră* dela 47 cr. până la 49 cr. — *marfă, țĕrănéscă* grea dela 42 până la 43— cr. — *de mijlocŭ* dela 44— cr. până la 45 cr.—*ușóră* dela 40 — cr. până la 48 cr — *Marfă de România de Bákony* grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă grea dela — cr. până la — cr. însĕ transito ușóră dela — cr. până la — cr. transio dto țepósă grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă dela — cr. până la — cr. *Marfă sĕrbéscă* grea dela 42—43— cr. transito, mijlociă grea dela 43—44— cr. transito, ușóră dela 44—45 cr.— Porcĭ îngrășațĭ de unŭ anŭ dela — cr. până la — cr., îngrășațĭ cu cucuruzŭ dela — cr. până la — cr., îngrășațĭ cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântărițĭ la gară cu 4½.

## Tragerĭ la sorțĭ.

Losurĭ *Dombau* s'au sortatŭ la 1 Sept. seriele: 35, 75, 97, 169, 229, 280, 303, 387, 488, 528, 646, 736, 763, 905, 967, 1002, 1004, 1054, 1177, 1328, 1354, 1443, 1550, 1605, 1956, 1972, 1988, 2023, 2132, 2256, 2303, 2318, 2368, 2415, 2525, 2550, 2572, 2675, 2697, 2711, 2829, 2893, 2963, 3009, 3093, 3137, 3374, 3385, 3605, 3610, 3630, 3683, 3769, 3777, 3782, 3926, 3977, 4089, 4147, 4155, 4240, 4288, 4494, 4567, 4627, 4658, 4783, 4803, 4857, 5060, 5086, 5140, 5229, 5473, 5747, 5766, 5931, 6464, 6610, 6799, 6837, 6913, 6920, 6934, 6955, 6999, 7093, 7124, 7339, 7359, 7559, 7592, 7860.

*Losurĭ dela 1858* s'au sortatŭ la 1 Sept. seriele: 33, 225, 300, 908, 990, 1237, 1446, 1530, 1661, 1996, 2335, 2484, 2541, 2566, 2841, 2876, 3085, 3955, 4011.

*Crucea roșiă austr.* s'au sortatŭ la 2 Sept. seriele: 192, 1317, 1466, 1774, 1927, 2212, 2227, 2463, 2576, 2611, 4409, 4681, 5091, 5281, 7972, 8060, 8655, 8911, 10205, 10298, 10612, 10700, 11116, 11275, 11391, 11722, 11847; în amortisare seriele: 767, 897, 1066, 1120, 1728, 1945, 2352, 2616, 3277, 4381, 4644, 4877, 5168, 5462, 5770, 6537, 7040, 7272, 7277, 7875, 8582, 8921, 9128, 9361, 9935, 9761, 9816, 9841, 9843, 9878, 11413, 11554, 11961.

Orașulŭ *Freiburg* din an. 1878 s'au sortatŭ următórele serii: 672, 1212, 1284, 1329, 1837, 2140, 2500, 2607, 3721, 4089, 4314, 4326, 4998, 5329, 5612, 5780, 6040, 7478, 8898, 9248, 9520, 8707, 9879, 9966, 10539.

*Proprietarii de losurĭ turcescĭ,* sĕ-șĭ revéḑă bine losurile, carĭ le posedŭ, deórece lista oficiósă a losurilorŭ trase și redicate, arétă o mulțime de câștigurĭ marĭ neridicate anume de francĭ 600,000, 300,000 60,000, 20,000 etc.

### Bursa de mărfurĭ din Budapesta dela 4 Sept. 1889

| Sĕminţe | Calitatea per Hect. | Prețulŭ per 100 chilogr. dela | până |
|---|---|---|---|
| Grâu Bănățenescŭ | — | —— | —— |
| Grâu dela Tisa | 79 | 8.50 | 8.60 |
| Grâu de Pesta | 79 | 8 45 | 8.55 |
| Grâu de Alba-regala | 79 | 8.50 | 8.60 |
| Grâu de Bácska | 79 | 8.50 | 8.60 |
| Grâu ung. de nordŭ | 79 | .— | .— |

| Sĕminţe vechĭ orĭ noue | soiulŭ | Calitatea per Hect. | Prețulŭ per 100 chilgr. dela | până |
|---|---|---|---|---|
| Sĕcară | | 70—72 | 6.55 | 6.80 |
| Orzŭ | Nutrețŭ | 60 62 | 6.10 | 6.30 |
| Orzŭ | de vinars | 62.64 | 6.80 | 7.50 |
| Orzŭ | de bere | 64.66 | 8.— | 9.50 |
| Ovĕsŭ | | 39.41 | 6.45 | 6.90 |
| Cucuruzŭ | bănăț. | 75 | 5.00 | 5.05 |
| Cucuruzŭ | altŭ soiu | 73 | 4.95 | 5.— |
| Cucuruzŭ | „ | — | — | — |
| Hirișcă | „ | — | 5.25 | 5.50 |

Prețulŭ pe 100 chilograme

| Producte div. | Soiulŭ | Cursulŭ dela | până |
|---|---|---|---|
| Sem. de trif. | Luțernă ungur. | 48.— | 52. |
| — | francesă | | |
| — | | | |
| „ | roșiă | 43.— | 45.— |
| Oleu de rap. | rafinatŭ duplu | 45.50 | 46.— |
| Oleu de in | | 7 30 | 7.50 |
| Uns. de porc | dela Pesta | 57.— | 57.50 |
| „ | dela țĕră | | |
| Slănină | svĕntată | 50.50 | 51.— |
| „ | afumată | 58.— | 59.— |
| Sĕu | | 16.— | 16.25 |
| Prune | din Bosnia în buțĭ | | |
| „ | din Serbia în sacĭ | | |
| Lictarŭ | slavonŭ nou | | |
| „ | bănățenescŭ | | |
| Nucĭ | din Ungaria | | |
| Gogoșĭ | unguresci | | |
| „ | sĕrbescĭ | | |
| Miere | brută | | |
| „ | galbină strecurată | 37.— | 38.— |
| Ceară | de Rosenau | 119. | 120. |
| Spirtŭ | brutŭ | 13.50 | 13.75 |
| „ | Drojdiuțe de spirt | 18.— | 18.50 |

### Cursulŭ losurilorŭ private din 6 Sept.

| | cump. | vinde |
|---|---|---|
| Basilica . . . | 8 20 | 8.60 |
| Creditŭ . . . . | 182.— | 182.50 |
| Clary 40 fl. m. c. . . | 59.— | 59.75 |
| Navig. pe Dunăre . . | 125.— | 128.— |
| Insbruck . . . . | 25.25 | 26.25 |
| Keglevich . . . . | 37.50 | 39.— |
| Krakau . . . . | 24.70 | 25.25 |
| Laibach . . . . | 23.75 | 24.50 |
| Buda . . . . | 59.75 | 60.75 |
| Palffy . . . . | 60.— | 61.50 |
| Crucea roșie austr. . . | 18.40 | 18.70 |
| dto ung. . . | 12.20 | 12.60 |
| dto ital. . . | 16.— | 16.40 |
| Rudolf . . . . | 20.— | 21.— |
| Salm . . . . | 62 — | 63.50 |
| Salzburg . . . | 27.25 | 27.75 |
| St. Genois . . . | 63.25 | 64.25 |
| Stanislau . . . . | —.— | 37.— |
| Trieitine 4½% 100 m. c. | —.— | 156.— |
| dto 4% 50 . | —.— | 75.25 |
| Waldstein . . . | 41.25 | 42.25 |
| Windischgrätz . . . | 55.— | 56.— |
| Sĕrbescĭ 3% . . . | 33.60 | 34.— |
| dto de 10 francĭ | —.— | —.— |
| Banca h. ung. 4% . . | 111.50 | 112.— |

### Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 7 Septemvre st. n. 1889.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnote românescĭ | Cump. | 9.42 | Vĕnd. | 9.45 |
| Argintŭ românescŭ - | „ | 9.37 | „ | 9.40 |
| Napoleon-d'orĭ - - - | „ | 9.45 | „ | 9.48 |
| Lire turcescĭ - - - | „ | 10.70 | „ | 10.75 |
| Imperialĭ - - - - | „ | 9.70 | „ | 9.75 |
| Galbinĭ . | „ | 5.54 | „ | 5.59 |
| Scris. fonc. „Albina" 6% | „ | 102.— | „ | —.-- |
| „ „ „ 5% | „ | 98.59 | „ | 99.— |
| Ruble rusescĭ - - - | „ | 122.— | „ | 125.— |
| Mărcĭ germane - - | „ | 58.— | „ | 58.25 |

### Cursulŭ la bursa de Viena

din 6 Septemvre st. n. 1889.

| | |
|---|---|
| Renta de aurŭ 4% - - - - - - - | 99.50 |
| Renta de hârtiă 5% - - - - - - - | 94.50 |
| Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare - | —.— |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - - | 199.90 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - - | 117.— |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - - | 112.— |
| Acțiunile băncei de creditŭ ungar. - | 316.— |
| Acțiunile băncei de creditŭ austr. - | 305.— |
| Galbenĭ împĕrătescĭ- - - - - - - | 5.64 |
| Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - - | 9.48 |
| Mărcĭ 100 împ. germane - - - - - | 58.25 |
| Londra 10 Livres sterlinge - - - - | 119.45 |

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
**Dr. Aurel Mureșianu.**

## Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugăm pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fâșia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonațĭ, că mai avemŭ din anii trecuțĭ numerĭ pentru complectarea colecțiunilorŭ „Gazetei“, precum și câteva întregĭ colecțiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administrațiune în casŭ de trebuință.



Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.